ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

គ្រូបង្រៀនស្រុកស្រែ

ក្រុមខ្រៀនស្រុកស្រែ

សេចក្តីផ្តើម

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ បានទទួលការអនុញ្ញាតពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឱ្យបោះពុម្ពសៀវភៅ " **គ្រូបទ្រៀនស្រុកស្រែ** " ឡើងវិញ ដើម្បីរក្សាការពារកេរដំណែលវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រជាតិ និងបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រិយមិត្តអ្នកអាន និងសិស្សានុសិស្ស ។ ក្នុងការបោះពុម្ពផ្សាយឡើងវិញនេះ យើងខ្ញុំបានរក្សាអត្ថន័យអត្ថរស ខ្លឹមសារ និងឃ្លោងឃ្លា នៅដដែលទាំងស្រុង ។

យើងខ្ញុំរីករាយនិងរង់ចាំទទួលនូវការរិះគន់កែលម្អ ក្នុងន័យស្ថាបនាពីសំណាក់ប្រិយមិត្តអ្នកអាន និងសិស្សានុសិស្ស ដើម្បីធ្វើឱ្យការបោះពុម្ពផ្សាយលើកក្រោយៗកាន់តែសុក្រឹតថែមទៀត ។

បោះពុម្ពផ្សាយឡើងវិញតាមច្បាប់ដើម
ដោយគ្រឹះស្ថានបោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ
នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ព.ស ២៥៥៩ គ.ស ២០១៥

អារម្ភកថា

រឿង "**គ្រូបង្រៀនស្រុកស្រែ**" បានបោះពុម្ពផ្សាយនៅខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៥៧ បន្ទាប់ពីរឿង " គូលីកំនែន" របស់អ្នកនិពន្ធតែមួយ ។

រឿងនេះបានបំផុសការតស៊ូនយោបាយមានលក្ខណៈជ្រៅជ្រះជាងរឿង " គូលីកំនែន" ។ អ្នកនិពន្ធបានរៀបរាប់ពីចលនាឃោសនាផ្សព្វផ្សាយគំនិតប្រជាធិបតេយ្យសង្គមនិយម តាមខិតប័ណ្ណ បដា និងការជជែកគ្នានៃតួអង្គ ។

ចំណុចសំខាន់ ដែលអ្នកនិពន្ធបានលើកយកមកបកស្រាយ គឺការភ្ញាក់រលឹករបស់ប្រជាជននៅស្រុកស្រែពីការជិះជាន់របស់ពួកចក្រពត្តិនិយមអាមេរិច តាមល្បិចថ្មីក្រោយពីនឹមត្រួតត្រាអាណានិគមនិយមបារាំង ជប៉ុន បានរលំរលើងពីឥណ្ឌូចិន ។

យើងឃើញថា ក្នុងដំណើររឿង ចរន្តផ្សព្វផ្សាយឥទ្ធិពលល្អស្ដីពីលទ្ធិសង្គមនិយមត្រូវបានជនចម្រើន ដែលបានទទួលរស្មីនៃលទ្ធិនេះមុនគេយកមកឃោសនា ពន្យល់អប់រំ ដល់គ្រប់ស្រទាប់ប្រជាជន ។ ក្នុងចំណោមជន ទាំងនោះមាន កម្មករ កសិករ និងគ្រូបង្រៀន ដែលមានស្មារតីភ្ញាក់រលឹក បានចេញមុខប្រឆាំងនឹងអំពើអយុត្តិធម៌របស់ពួកអ្នកកាន់អំណាចនាសម័យនោះ ។ ទោះបីពួកអ្នកកាន់អំណាចប្រើមធ្យោបាយវាយបង្ក្រាប កាច់បំបាក់ ចាប់ដាក់គុក ខ្នោះឃ្នាង ច្រវាក់ សាហាវព្រៃផ្សៃ យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ពួកជនដែលនៅសល់នោះ នៅតែបន្តការតស៊ូរំដោះជាតិជានិច្ច ។ ល្បិចគំរាមកំហែង សម្លុតស្មារតី មិនអាចយកជ័យជម្នះ លើទឹកចិត្តអំណត់អត់ធន់ សេចក្ដីអង់អាចឆន្ទៈការពារជាតិ ការពារសេរីភាព របស់ពួកគេបានឡើយ ។

នៅក្នុងសកម្មភាពដ៏ផុសផុលនេះ នារីក៏មានការភ្ញាក់រលឹកយ៉ាងខ្លាំងណាស់ដែរ ។ សកម្មភាពរបស់នារី ត្រូវបានអ្នកនិពន្ធលើកយកមកលាតត្រដាង បញ្ជាក់ឱ្យឃើញកាន់តែច្បាស់នូវការយល់ដឹងរបស់នារី លើបញ្ហាស្រុកទេស និងវិភាគទានដ៏សំខាន់របស់នារី ក្នុងចលនារំដោះជាតិ ។ ប្ដីត្រូវគេរកចាប់ នារីជាប្រពន្ធបន្តឧត្ដមគតិប្រជាធិប -

តេយ្យរបស់ប្ដី ។ នារីដទៃទៀតក្នុងភូមិចូលរួមដោះស្រាយរាល់ការលំបាកនានាដើម្បីឱ្យបំណងរបស់ប្រជាជន បានទៅដល់គោលដៅ ។ នារីមានការភ្ញាក់រលឹកខំរំដោះខ្លួនពីគ្រោះអវិជ្ជា បានតាមដានព្រឹត្តិការណ៍ប្រទេសជាតិយ៉ាងសកម្មថែមទាំងជួយលើកទឹកចិត្ត ប្ដី និងមិត្តភ័ក្ដិឱ្យមានដំណើរការល្អក្នុងការផ្សព្វផ្សាយគំនិតអធន ហើយនិងជួយរកវិធីទប់ទល់នឹងល្បិចបង្ក្រាប អ្នកតស៊ូពីសំណាក់ពួកអ្នកកាន់អំណាចពេលនោះផងទៀត ។

ក្នុងរឿងនេះ សកម្មភាពដែលលេចធ្លោជាងគេ គឺសកម្មភាពរបស់គ្រូបង្រៀន និងជនភ្ញាក់រលឹកចង់បានសេរីភាពប្រជាធិបតេយ្យ ។ អ្នកទាំងអស់នេះ ឈរលើឧត្តមគតិមួយដាច់ខាត គឺស្នេហា សន្តិភាព ស្នេហាមនុស្សជាតិ ស្នេហាសេរីភាព ។ ទិសដៅធំបំផុត គឺពួកគេធ្វើយ៉ាងណាវាយបណ្ដេញពួក ចក្រពត្តិឱ្យបានចេញផុតពីមាតុភូមិជាទីស្រឡាញ់ ហើយកសាងសង្គមមួយល្អបរិសុទ្ធ ។

ថ្វីបើរឿងគ្រូបង្រៀនស្រុកស្រែមានអត្ថន័យជ្រៅជ្រះជាងរឿងគូលីកំនែនក៏ដោយក៏រឿងនេះ ឋិតនៅក្នុងប្រភេទរឿងតថនិយមជឿនលឿន ។ ព្រោះថា រឿងនេះបានត្រឹមតែបំផុសចលនាតស៊ូនយោបាយឈានឡើងបដិវត្តន៍ ប្រជាជាតិ មិនទាន់ដល់កម្រិតតថនិយមសង្គមនិយមនៅឡើយ ។ នេះជាកត្តាសត្យានុម័តតាមតំណរយៈកាលរីកចម្រើននៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

គណៈកម្មការ សុំកែសម្រួលអក្ខរាវិរុទ្ធតាមសំណេរបច្ចុប្បន្ន ឯឃ្លា ល្បះ រក្សាទុកដដែល ។

គណៈកម្មការយើងខ្ញុំ សូមផ្ញើទំនុកចិត្ត និងសេចក្ដីរាប់អានដ៏កក់ក្ដៅលើប្រិយមិត្តជាទីស្នេហា ក្នុងការផ្ដល់យោបល់រិះគន់ស្ថាបនាចំពោះកថាមុខនេះ ដើម្បីការរីកចម្រើននៃអក្សរសាស្ត្រជាតិយើង ។

ភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី ២៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៨៣

គណៈកម្មការអក្សរសិល្ប៍ និងភាសា

អារម្ភកថា

សៀវភៅ " **គ្រួចទ្រៀនស្រុកស្រែ** " ជាប្រលោមលោកលើកទី៣ ដែលយើងបានបោះពុម្ពផ្សាយបន្ទាប់ពី " ស៊ីមអ្នកបរឡាន " និង " គូលីកំនែន " ។

យើងបានរៀបរៀង " **គ្រួចទ្រៀនស្រុកស្រែ** " ដោយបានសម្រាំងយករឿងជាក់ស្តែងខ្លះ នៅស្រុកស្រែចំការ ។

ដូចសៀវភៅយើងមុនៗ យើងមិនបានធ្វើអត្ថាធិប្បាយខ្លួនយើងទេ យើងសូមគោរពអញ្ជើញបងប្អូនមើលពិចារណាកំសាន្ត ... ។

កុម្ភៈ ១៩៥៧

អ៊ឹម - ថុក

អតីតចាងហ្វាងកាសែត " វត្តភ្នំ "

បញ្ជីអត្ថបទ

ទំព័រ

១. រកមិនជួប ១
២. ខ្សឹកខ្សួល ៤
៣. ជួយគ្នាទាន់គ្រាក្រ ៧
៤. កាត់វាលស្រែពេលយប់ ១០
៥. មធ្យោបាយផ្សេងៗ ១៥
៦. ស្រីៗ ១៧
៧. លោកប្អូនរបស់ពូព្រឿង ២០
៨. គុកខ្មែរ ២៤
៩. បរិយាកាសគុក. ២៨
១០. យប់ក្នុងគុក ២៩
១១. ពេលចូលកង ៣១
១២. ហួសដូស ៣៤
១៣. វ៉ាកងខែចេត្រ. ៣៧

១. រកមិនជួប

... ថ្ងៃរសៀលម៉ោង៤ ។ ម៉ាស៊ីនស្រូវតូចមួយ នៅខាងកើតផ្លូវទៅភូមិគរ កំពុងរត់ញាប់រន្ថាន់ ។ នៅខាងលិចផ្លូវចំមុខម៉ាស៊ីននេះ រំលងផ្ទះមួយខ្នងធំ មានផ្ទះតៀមមួយ ។ ផ្ទះនេះមានបណ្ដោយប្រវែង ១០ម០០ ទទឹង ៥ម០០ បែងចែកជាពីរល្វែង ។ នៅខាងក្រោមល្វែងខាងជើង មានផ្ទះបាយមួយ ហើយជាប់ផ្ទះបាយនេះមានទ្រុងជ្រូក ។ ផ្ទះតូចនេះ ជាលំនៅរបស់អ្នកស្រែពីរគ្រួ : ពូព្រឿង និងបងហម ។

ពូព្រឿងចំណាស់ជាប់ ៥០ឆ្នាំ ។ គាត់នៅល្វែងខាងត្បូង ភ្នែកគាត់ឈឺមើលអ្វីមិនបានឆ្ងាយ ។ រោគស្ពឹកបានរោមរឹតគាត់ ឃាត់គាត់មិនឱ្យដើររកស៊ីក្រៅផ្ទះ ។ គាត់នៅចាំផ្ទះមើលថែទាំកូនតូចៗបួននាក់ ។ តែគាត់មិនមែន ជាអ្នកទម្រន់ដេកស្ងៀមឡើយ ។ នៅផ្ទះគាត់ឆ្លៀតត្រដរដាំអំពៅ ដាំស្លឹកគ្រៃ ដំឡូងឈើ ចិញ្ចឹមកូនជ្រូកពីរដំប និងមាន់បួនដប់សម្បុក ... ។

បង ហម មានអាយុ ៤០ឆ្នាំ ។ គាត់មានមាឌធំដំបង គាត់ជាទាហានជើងក្របមចាស់ ។ គាត់បានឈប់ធ្វើទាហានតាំងពីឆ្នាំ ១៩៤០ ។ មិត្តភ័ក្តិដែលធ្វើទាហានជាមួយគាត់ច្រើននាក់ ក្រោយពីចេញពីទាហាន បានធ្វើភ្នាក់ងាររាជការ ។ ខ្លះបានធ្វើចីពេទ្យ ខ្លះបានធ្វើចីមេព្រៃ ខ្លះទៀតបានធ្វើស្មៀន ... ។ ឯចំណែកបង ហម គាត់បានធ្វើកូននាម៉ឺនតូចក្នុងគ្រាវ្ទីដែរ គាត់ធ្វើកាប៉ូរ៉ាលត្រួតផ្ទាល់គរពាមក្បែរផ្ទះគាត់នេះ ។ ជាប់ជិតប្រាំឆ្នាំហើយ គាត់បានឈប់ធ្វើនាម៉ឺន ព្រោះគាត់បានប្រកែកនឹងមេការបារាំង ដែលបានបន្ទោសគាត់មិនសមហេតុមិនសមផល ។ កាលនៅពេលទាមទារ តស៊ូ ដេញបារាំង បង ហម បានធ្វើជីវពល ។ ដោយធ្លាប់បានធ្វើទាហានជើងក្របម គាត់ក៏បានឆាប់ចេះមួយពីរ ឆ្វេងស្ដាំ ត្រឡប់មុខ បែរក្រោយមុខអ្នកភូមិ ដូចនេះគាត់ក៏ត្រូវតាំងជាមេកងជីវពល ។ ក្នុងខណៈនោះ ដូចអ្នកភូមិគាត់ភាគច្រើន គាត់បានខ្ចីលុយគេកាត់ខោអាវគគីរ ស្បែងជើងឃ្លុប និងទិញកាំភ្លើងឈើមួយ ។ ស្រុកបានសន្តិភាព គាត់ក៏បានច្បាប់ទទួលកាន់កាំភ្លើងមួយពីសាលាស្រុកដើម្បីការពារភូមិគាត់ ។

អ្នក សន ប្រពន្ធគាត់ ជានារីមួយរូបឆ្នើមក្នុងការរកស៊ី ។ ក្រៅពីធ្វើស្រែ គាត់បានឆ្លៀតលក់ទៀត ។ រាល់ព្រឹកគាត់បានក្រោកពីមាន់រងាវ ផ្ទុកអង្ករដាក់ឡានយកទៅលក់ឯចំការទល់ពេលត្រង់ជាក់ បានមកផ្ទះវិញ ។ រាល់រសៀលម៉ោង ២ គាត់ទៅអុំស្ទៃអង្ករ នៅម៉ាស៊ីនស្រូវខាងកើតថ្នល់ទល់ព្រលប់ មើលគ្នាមិនស្គាល់បានមកផ្ទះ ។

ថ្ងៃនេះនៅពេលម៉ោង ៤ ជាង ម៉ាស៊ីនកំពុងតែដើរញាប់ហើយ អ្នក សនកំពុងតែញើសជោកអុំស្ទៃប្រមូលអង្ករ មីកូនបងពូព្រឿង បានរត់ទៅដល់ស្រែកហៅថា ...
" មីង សនៗ មានគេរកនៅផ្ទះ " ។

អ្នកណាឱ្យហៅ ហាង " អ្នក សន បានសួរ "

- ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ឪខ្ញុំឱ្យហៅ ឆាប់ មក ទៅ

អ្នក សន បានខំបោសជជុះកន្ទក់ និងអង្កាមចេញពីខ្លួនរួចកាលណា ក៏ខំដើរយ៉ាងញាប់ទៅផ្ទះគាត់ ។ ដល់ផ្ទះ គាត់ មនុស្សពីរនាក់ ប្រដាប់សម្លៀកបំពាក់ជាប៉ូលិស និងពូព្រឿងដៃមួយខ្ទប់ភ្នែកបានឈរនៅជាមួយ ។ ឃើញអ្នក សន ទៅជិតដល់ ប៉ូលិសម្នាក់កេះថី ដោយជម្រាបថា :

- ប្រពន្ធអាហាមដល់ហើយ ។

អ្នក សន ក៏បានសួរទៅភ្នាក់ងារប៉ូលិសដែលនិយាយនោះថា :

- លោកបង មុយ ឯងអញ្ជើញរកអី

- លោកចៅហ្វាយឱ្យមកហៅ អាហាម

- ប្ដីខ្ញុំគាត់មិននៅទេ មានការអីរកគាត់

- ឃើញទេ មុយឯង គ្រាន់តែនាំខ្លួនវាពីព្រឹកមិញជាមួយកាំភ្លើងទៅមិនបានទេ ទាល់តែគេចបាត់ បានមករក ។ ... លោកចៅហ្វាយកិនងាប់ហើយអញមិនដឹងទេ ថីដោយបានកិន ។

- លោកស្មៀន ហ៊ុន បានប្រើខ្ញុំឱ្យមកហូតកាំភ្លើង ។ ខ្ញុំហូតយកទៅដល់សាលាស្រុកបានលោកថា ឱ្យនាំអាហាមទៅ មិនមែនខុសពីខ្ញុំទេ ។

ចីដោយបានចោលភ្នែកទៅ ...លើតុពោរពេញដោយកាសែតប្រជាធិបតេយ្យ សាមគ្គី ...ក៏លាន់មាត់ថា

- មើលកាសែតម្លឹងៗ បានជាពូកែដោះស្រាយណាស់

- ខ្ញុំបានមកដាស់តឿនពន្យល់វាពីរបីលើកដែរ ប៉ូលិសមុយបានឆ្លើយ ។ វាត្រឡប់ជាគិនខ្ញុំវិញ ។ វាថាកុំឱ្យខ្ញុំល្មើពកថ្វាសកាន់ក្បួនប៉ូលិស ទាហានបារាំងដើរសម្លុតជីកស្រាមិនឱ្យលុយគេទៀត ។ វាថាវាដឹងខ្លួនហើយ ។ វាពន្យល់ខ្ញុំថា អាមេរិចកាំង មេបង្កើតម៉ាស៊ីនស្រូវធំស្រុកយើងនេះ ខូចណាស់ ចង់អូសទាញខ្មែរឱ្យខ្ញុំវាទៀត ។

- បើដឹងដូចនេះ ហេតុអ្វីក៏ប៉ូលិសមុយឯង មិនប្ដឹង ចីដោយគិន ។

- ប្ដឹងឯម៉េចបាន ។ បើលោកចៅហ្វាយជាប់ដៃជាមួយវា ។ ទៅគរក៏ហៅវាទៅដែរ ហើយបែបផ្អែកលើវាជាងខ្ញុំ ។

- លោកចៅហ្វាយណា

- លោកមុន

- ឈប់ជជែក យើងត្រូវរកហាម ។ ចីដោយបានឃាត់រួចបើកភ្នែកមើលមុខអ្នកសនស្ទួរដោយពាក្យធំៗថា :

ប្ដីទៅណាប្រាប់មក កុំលាក់

- ខ្ញុំមិនដឹងទេ ខ្ញុំមកពីលក់អង្ករវិញមិនឃើញគាត់ ។

ក្រែងនៅពួនក្រោមផ្ទះបាយទេ បើដូចនេះខ្ញុំចូល ថាចប់ចីដោយបានដើរចូលកាត់ផ្ទះទៅក្រោយបើកវាំងននឈ្ងោកមើលក្រោមគ្រែមិនឃើញ ហួសទៅផ្ទះបាយ រួចបកត្រឡប់កាត់ល្វែងពូព្រៀង ឈ្ងោកមើលកៀនៗទៀត ។

ប៉ូលិស មុយ និងចីដោយបានឈ្ងោកមើលគ្រប់មិនឃើញ ក៏បបួលគ្នាចេញទៅវិញ ។ អ្នកផ្ទះជិតខាងបានផ្អើលមើលឈ្ងូនរ ឯចំណែកផ្ដែ ក៏បានព្រុសសន្ធាប់យ៉ាងខ្លាំងដេញពីក្រោយ ... ។

២. ខ្សឹកខ្សួល

បន្ទាប់ពីប៉ូលិសទៅភ្លាម អ្នកស្រុកដែលបានឃើញព្រឹត្តិការណ៍នេះ បាននិយាយខ្សឹបប្រាប់គ្នាថា : គេរកចាប់ៗៗៗ ... ។

ដំណឹងនេះបានចូលទៅដល់ម៉ាស៊ីនស្រូវមួយរំពេច ។ អ្នកធ្វើការនៅម៉ាស៊ីនបានស្រឡាំងកាំងគ្រប់គ្នាលាន់មាត់ស្ដីថា :

- គាត់មានរឿងអ្វី ?

- ម៉េចគេចាប់បានគាត់ វី នៅ ?

- អញបានហាមញឹកថា កុំឱ្យចេញមុខមាត់ពេក វាមិនស្ដាប់អញសោះ ទាល់តែអីចឹង ... ។

នាងសុន ក្ដួយបងហាមនិយាយដាច់ថា :

គេរក ... គេរក ... គេរកចាប់ពូមែន

- ប៉ូលិសមុយ និងចីដោយមករកចាប់ទើបតែចេញផុតទៅវិញ "ពូព្រឿងបានប្រាប់" ពូមានរឿងអ្វី ?

- នៅតែមិនដឹងទៀតហាងឯង "ពូព្រឿងបានឆ្លើយបណ្ដើរ ដើរទៅល្វែងគាត់បណ្ដើរ" ។ ពូហាងគ្មានរឿងអ្វី ពីនយោបាយទេ ។ ក្រហមវាមិនទៅលួចប្លន់ កាប់នរណាឡើយ ។

ស្រីទាំងពីរនាក់នៅឈឹងគ្មានចេញស្ដី មុខខ្មៅអែរ ។ អ្នកសនអង្គុយលើគ្រែជាប់ជញ្ជាំងកណ្ដាល ។ គាត់មើលរូបថតបងហាមព្យួរនៅជញ្ជាំងក្បែរនោះ ។ នាងសុនទឹកភ្នែកហូរល្ហាមញ័រដៃខម្រើកបានហូតធូបបីសរសៃ អុជរួចយកទៅដោតនៅក្បែរកញ្ចក់ព្រះពុទ្ធរូប ។ នាងនិយាយជិបអួចៗថា :

សូមលោកយាយចាស់ស្រុកជួយខ្ញុំផង ... ។ សូមកុំឱ្យគេចាប់គាត់បាន ... ។

ឃើញស្រីៗយំព្រួយដូចនេះ ពូព្រឿងក៏បានត្រឡប់ចេញពីល្វែងផ្ទះគាត់ ហើយដើរចូលមកអង្គុយលើគ្រែជិតអ្នក សន ។ គាត់និយាយថា :

- មិនដឹងជាព្រួយខ្មោចអីទេ ក្រហមវាមិនស្លាប់ទេ

- ខ្មាសគេណាស់ ពូជខ្ញុំមិនដែលជាប់គុកទេ "នាងសុននិយាយរអាក់រអួលទាំងទឹកភ្នែក"

- អញមិនគិតពីពូជទេ តែអាណិតស្ដាយពូហាងណាស់ ។ តាំងពីប្រសព្វគ្នាមក ពូហាងមិនដែលល្អនឹងអញដូចឆ្នាំនេះទេ ។ កាលឆ្នាំមុនៗ ផ្ដេសផ្ដាសដើរតែស៊ីផឹក ។ តាំងពីឈប់ធ្វើការមកគិតតែពីអាវាសែ បន្តិចតាមលោកនេះ បន្តិចមានស្រីជាមួយលោកនោះ កន្លះខែបានអើតផ្ទះម្ដង ... ។ តែតាំងពីបងសែម ភូមិឯជើងមកលេងផ្ទះញឹកមាហាងបានប្រែឈប់ទៅកំពង់ បានឃ្លាតឆ្ងាយពីអស់លោកខ្លះ ... ។ អញឃើញគាត់បានមើលសៀវភៅតូចៗ ហើយចេះគិតប្រពន្ធកូន ផ្ទះសម្បែង ... ។ គាត់ចេះជួយរកស៊ីយើង ។ ពេលព្រឹកៗគាត់មានឆ្លៀតទៅជួយលើកអង្ករយើងទៀត ។

- ពូ ចម្លែកមែន ។ គាត់កែប្រែច្រើនឥឡូវ " នាងសុនកាត់ " គាត់បានដាស់តឿនយើងឱ្យរៀនអក្សរ ។

- ក្ដារខៀននៅជញ្ជាំងខាងជើងនេះ គាត់បានខំឈ្លូសធ្វើជាមួយបងសែមពីអាទិត្យមុន ។ គាត់គិតពឹងអ្នកប្រពន្ធលោកគ្រូវ៉ាតឱ្យមកបង្រៀនស្រីៗ នៅភូមិយើងនេះ ។ មីក្សុន ឯងបានចេះមើលរួចខ្លះ ក៏ដោយសារតែពីមាហាងដែរ ។

- ឥឡូវខ្ញុំចេះកត់ត្រាបញ្ជីអង្ករចេញចូលខ្លះបានហើយ ។ ខ្ញុំបានមើលកាសែតដាច់ខ្លះ ហើយបានដឹងរឿងរ៉ាវស្រុកទេសខ្លះ ។

- មនុស្សល្អ មនុស្សគួរឱ្យស្រឡាញ់ បែរជាមានរឿងទៅវិញ " អ្នកសនបានឱ្យកខ្វល " ។ កាលខិលកាលផឹក កាលមានស្រីជាមួយលោកនេះ លោកនោះបាត់ៗពីផ្ទះទៅកំពង់ គ្មាននរណាជួយប្រដៅឡើយ ... ។ ស្រវឹងទាស់វាយពូហោងនៅផ្លូវបំបែក ក៏ប៉ូលិសមុយមិនរវល់ មានតែចាក់ស្រាថែម មានតែបបួលទៅកំពង់ ។ នេះ

បានចំ ... ។ ឃើញប្ដីឯងគ្រាន់បើជួយធ្វើការឯង គាត់មកពង្រាត់យកពីឯងទៅ ។ ស្រុកគេអីចេះទេលោកអើយ ខ្ញុំមិនដែលឃើញទេ អញចង់តែស្រែកឱ្យបែកភូមិផ្អើលឥឡូវ ... ។

- កុំឱ្យីកខ្សួលច្រើនពេក សនអើយ ។ "ពូព្រឿងបានទូន្មាន" ។ ណើ្ហយកុំយំស្រែកច្រើនពេក ល្មមរកដាំបាយស៊ីទៅយប់ហើយ ។

ថារួចគាត់ក៏ចេញទៅផ្ទះគាត់ ។ ឯចំណែកអ្នកសននៅអង្គុយនឹងកន្លែងដដែល ។ មួយសន្ទុះក្រោយមក គាត់ក៏បានដើរចូលទៅក្រោយ ។ នាងសុនប្រញាប់ប្រញាល់ បានត្រឡប់ទៅយកល្អី កញ្ច្រែងពីម៉ាស៊ីនវិញ ... ។

៣. ជួយគ្នាទាន់គ្រាក្រ

ក្រោយពីពេលប៉ូលិសមុយដកហូតកាំភ្លើងទៅវិញ បងហាមបានពិភាក្សាជាមួយពូព្រឿង បានមូលមាត់គ្នាថាត្រូវតែដកខ្លួនចេញពីមុខមាត់គេសិន ។ ដោយហេតុនេះហើយបានជានៅល្ងាចថ្ងៃរសៀល ប៉ូលិសមុយ និងចឺដោយទៅរកគាត់មិនឃើញ ។ បងហាមបានទៅនៅផ្ទះលោកគ្រូម៉េង នៅភូមិដើមពោធិ៍ខាងត្បូងម៉ាស៊ីនស្រូវធំ ។ គាត់ទៅនៅសំណាក់ផ្ទះថ្មីនេះ គ្មាននរណាមួយនៅផ្ទះគាត់ដឹងឡើយ ។ ពូព្រឿងក៏មិនដឹង អ្នកសនប្រពន្ធគាត់ក៏មិនដឹង ។

ដំណើងប៉ូលិសមុយ និងចឺដោយចូលទៅកកូរក្នុងផ្ទះរកចាប់ បងហាមបានឱ្យលោកគ្រូម៉េងនៅមិននឹង ។ គាត់បានទៅឱ្យប្រាប់លោកគ្រូច័ន្ទឱ្យមកជួបបងហាម ។

លោកគ្រូច័ន្ទមានរាងស្គមឆ្អឹង ។ សក់គាត់រួញអង្កាជី ។ គាត់មិនមែនជាមនុស្សឡូឡាច្រងេងច្រងាងទេ ។ គាត់និយាយតិចៗញឹមៗ ។ គាត់បានចេះដឹកនាំអប់រំគ្រូនៅស្រុកគាត់ឱ្យស្គាល់តម្លៃប្រជាជនអ្នកស្រែ ទាល់តែគ្រូៗស្ម័គ្រចិត្តឡើងប្រក់ដំបូល ធ្វើជញ្ជាំងសាលា ហើយហ៊ានបរិច្ចាគលុយផ្ទាល់រាល់ខែ ជួយពង្រីកសមាគមសាលារៀន ។ គំនិតមារយាទឬកពាគាត់បានទទួលសេចក្ដីរាប់អានស្ទើរគ្រប់ប្រជាជន ។ លោកគ្រូម៉េងជាស្មៀននៅមន្ទីរចាត់ការសាលារៀន ។ ការរាក់ជ្រៅគាត់មើលមិនសូវឃើញច្បាប់លាស់ប៉ុន្មានទេ ។ គាត់រាប់អានបងហាម ហើយគោរព និងស្រឡាញ់លោកគ្រូច័ន្ទណាស់ ។ មានការអ្វីចម្លែក ឬទ័លគំនិតមើលអ្វីមិនឃើញ គាត់ច្រើនបបួលគ្រូៗឯទៀតទៅបាយទឹកឯផ្ទះបងហាម ។ ការប្រជុំគ្នានេះ គេច្រើនតែចំអែចំអន់និយាយដាក់ផ្លែផ្កាឱ្យគ្នា... ។ តែធម្មតាមុនបាយ ឬក្រោយបាយគេច្រើនតែជជែកគ្នាពីនយោបាយក្នុងស្រុក ក្រៅស្រុក និងពីមធ្យោបាយដែលគេត្រូវដើរ ដើម្បីពង្រីកសាលារៀនក្នុងភូមិ ។

នៅក្នុងការតានតឹងរកចាប់ចងបងហាមដូចនេះ លោកគ្រូម៉េងបានទៅស្នើលោកគ្រូច័ន្ទ សម្រេចថាត្រូវជួបគ្នា ។ លោកគ្រូម៉េងបានទៅពេលព្រលប់ងងឹត នាំបងហាម

ឡើងទៅលើឡៅផ្ទះមួយសង់មិនទាន់ហើយ ទល់មុខផ្ទះលោកគ្រូវ៉ាត ។ មួយសន្ទុះក្រោយលោកគ្រូច័ន្ទមកដល់ ។ គាត់បោសអង្កាច់ដែកឈូស ហើយបបួលគ្នាដំកង់ពែនភ្នែន ។ បន្ទាប់មកគាត់ហូតបារីកញ្ចប់ខៀវដែកកេះដាក់កណ្ដាលវង់ រួចញញឹមៗមើលមុខបងហាម ស្ដីថា :

- ម៉េចយើង គេរកចាប់មែនទែនហើយ ថ្ងៃនេះបងឯង ។ ថ្ងៃមុនម៉ៅ ថ្ងៃក្រោយមុខជាវេននរណាទៀតហើយ ។

- តើលោកគ្រូគិតដូចម្ដេចចំពោះរឿងខ្ញុំ? មានរឿងអ្វីថ្មីទៀតទេ "បងហាមសួរ"

- មានតែពីការចាប់ចងនឹង" លោកគ្រូម៉េងឆ្លើយ" ពីម្សិលមួយ នាយអេងភូមិខាងជើងបានត្រូវចាប់ ។ គេដាល់គ្នាពីរបីដៃបែកឈាមលើប្រជុំចិញ្ចើម រួចហើយចងស្លាបសេកគ្នាបណ្ដើរយកទៅសាលាស្រុកដាក់ខ្នោះជើងនៅបៀតខ្លោងទ្វារចូល បង្អត់បាយថ្ងៃត្រង់មួយពេល ។ ព្រឹកបន្ទាប់បានគេដាក់ខ្នោះដៃបញ្ជូនទៅសាលាខេត្ត ... ។ ឯចំណែកលោកគ្រូច័ន្ទក៏មិនដឹងជាដូចម្ដេចដែរ ។ តាមលោកគ្រូផាន់ប្រាប់ខ្ញុំថា ដល់រួចរាល់ចូលកងទៅវិញ លោកគ្រូឯងមិនបាននៅស្រុកយើងទៀតទេ មុខតែស្ទឹងត្រែងក្រចេះហើយ ។ គេប៉ងចាប់ដែរតែចាប់មិនកើតព្រោះទាល់តែបានអនុញ្ញាតពីរដ្ឋមន្ត្រីសិន ... ។

- មិនមែនតែស្រុកយើងទេ មានការចាប់ចងនោះ "លោកគ្រូច័ន្ទបានកាត់" ។ នៅកោះសូទិន មេមត់ ជប់ ស្គន់ ចំការលើ ស្វាយរៀង ខេត្តកណ្ដាល ...ក៏សុទ្ធតែមានការចាប់ចងដែរ ។

- បើដូចនេះ ខ្ញុំត្រូវធ្វើដូចម្ដេច ? ខ្ញុំត្រូវទៅផ្ទះវិញឱ្យគេចាប់ទៅឬ? តាមខ្ញុំៗចង់ឱ្យគេចាប់ឱ្យហើយទៅ តើខ្ញុំមានរឿងអ្វី ? " បងហាមបានសួរ"

- មិនចាំបាច់មានរឿងទេ ? មនុស្សពីរបីនាក់ប្តិតមេដៃប្តឹងភ្លាមទៅគេចាប់បងហាមឯងបានស្រេច ហើយតែដល់គុកគេឃុំបំភ្លេចចោល ឃើញទេអាហ៊ាននៅឯកើតថ្កល់នោះ ជាប់គុកទទេជាង ២ឆ្នាំ ទើបតែគេដោះលែងពីខែមុន ... ។ " លោកគ្រូម៉េងឱ្យយោបល់"

- ចុះបើយើងគេច គេមិននិយាយថាយើងមានរឿងមានខ្លួនហើយៗម្យ៉ាងទៀត អ្នកភូមិយើង មិនថាយើងត្រចៀកសទៅហើយ មិនទាន់បានអីផងចោលស្រុកដាយបាទជើងសព្រាតទៅហើយ ... " បងហាមបានចោទ "

- ចុះបើយើងជាប់គុកវិញបានផលអ្វីខ្លះ ? តាមខ្ញុំៗថាគ្មានបានអ្វីក្រៅពីអ្នកប្រពន្ធបងព្រួយ ហើយក្រៅពីពួកយើង ពិបាករៃលុយជូនបាយឱ្យបង ... ។ តាមដែលយើងបានដឹង បានប្រទះខ្លះ ឃើញថាជួនកាលគេកំញើញឬចាប់យើងយកទៅគ្រាន់តែរកលុយ ។ ដូចរឿងនាយអេងនេះជាការច្បាស់ណាស់ ។ ម្ដាយគាត់បានមកជួបខ្ញុំ ហើយពឹងឱ្យខ្ញុំជួយរកចងការប្រាក់គេ ២០០០រៀល ដើម្បីដោះកូនគាត់ គាត់ថាលោកកាន់រឿងនេះ បានខ្សឹបប្រាប់គាត់ថា កូនគាត់ត្រូវគេចោទ លាក់កាំភ្លើង តែគេអាចជួយឱ្យនៅក្រៅឃុំបាន បើកាលណាយើងរកប្រាក់ ២០០០រៀលទៅឱ្យគេ ... ។ ឃើញទេនរណាមិនដឹងថា នាយអេងគ្មានរឿងអ្វីគ្រាន់តែគ្នាដេញដោលពូជា នៅគរពីអាទិត្យមុន ... ។ ចំពោះបងហាមនេះតាមយោបល់ខ្ញុំ យើងត្រូវតែកុំចេញមុខ យើងត្រូវសម្ងំសិនស៊ើបពិនិត្យភេទការណ៍ឱ្យជាក់លាក់ តើរឿងអ្វីដែលគេរកចាប់យើង ។ តើបង្គាប់មកពីលើ ឬគ្រាន់តែគ្នាឯងក្នុងស្រុកទេ ? បើពីលើយើងមិនងាយរួចទេ តែបើគ្នាឯងក្នុងស្រុកវិញ យើងគេចទៅមួយខែពីររួចខ្លួនហើយ តើលោកគ្រូម៉េងយល់ថាម៉េច?

- ខ្ញុំយល់ស្របពេញទី ។ តែខ្ញុំយល់ថាឱ្យពូហាមនៅផ្ទះយូរទៀតមិនបានទេ ។ មិនស្ងាត់មិនជិតទេ ត្រូវបណ្ដោះទៅឆ្ងាយ ... ។

លោកគ្រូច័ន្ទគិតមួយស្របក់ឆ្លើយ :

- បងទៅឆ្ងាយពីស្រុកយើងសិនទៅ ។ ដល់ពេលស្រួលចាំអញ្ជើញមកវិញ ... ។

បងហាមក៏សុខចិត្ត ។ លោកគ្រូច័ន្ទបានហុចបារីទៅបងហាម រួចអុជឱ្យ ។ បន្ទាប់មកគាត់ក្រោកឈរមុនគេ ចុះមកដីទៅផ្ទះគាត់ ។ លោកគ្រូម៉េងបានចុះតាមឃើញស្ងាត់ក៏ហៅបងហាមឱ្យចេញទៅផ្ទះវិញ ... ។

៤. គាត់វាលស្រែពេលយប់

ក្រោយពេលប្រជុំគ្នាបានមួយថ្ងៃ នៅពេលយប់ងងឹតមើលគ្នាមិនស្គាល់ លោកគ្រូម៉េងបានជូនបងហាមទៅផ្ទះអាចារ្យសម នៅខាងលិចដើមពោធិ៍ ។ ផ្ដាំផ្ញើសព្វគ្រប់រួចកាលណា លោកគ្រូម៉េងត្រឡប់មកវិញ ។ ឯចំណែកបងហាម អាចារ្យសមក៏បានបណ្ដើរគ្នាចេញទៅទៀត ។ អ្នកថ្មើរជើង ទាំងពីរនាក់ដើរយ៉ាងលឿនមិនបានផ្លាស់ប្ដូរសម្ដីរកគ្នាទេ ។ គាត់ដើរឱ្យឆាប់ដល់ ដើម្បីឱ្យផុតពីមុខមាត់ប៉ូលិស ឱ្យឆាប់ឃ្លាតឆ្ងាយពីផ្លូវថ្នល់ ។ កន្លះម៉ោងក្រោយគាត់ទៅដល់ភូមិប្រាសាទ ។ ចេញផុតផ្លាក្រោយភូមិជិតដើមចំបក់ គាត់ឃើញស្រមោលមនុស្សមួយស្ទុងបានដើរចេញទៅ ។ បងហាមទុចអង្គុយក្រាបចុះ ។ អាចារ្យសមបានដើរទៅទៀត ។ ជិតដល់ស្រមោលនោះគាត់ក្អកគ្រហែមស្រែកហៅថា :

- អាដែងអើយមកទៅផ្ទះ យប់ងងឹតណាស់ កុំនៅយូរពេក ។

ស្រមោលមនុស្សស្ទុងបានទុច ហើយស្រែកឆ្លើយថា

យីលោកពូទេ អញ្ជើញទៅណា ?

អញស្មានតែខ្មោចលង ។ ខំសូត្រយថាមួយចប់ពីរទៅហើយមិនដឹងជាខ្មោចអន្ទិតឡើងសោះ ។ ម៉េចទៅណាទាំងយប់ដូចនេះ ?

- ទៅភូមិឫស្សី ទៅសួរបងខ្ញុំឆ្លងទន្លេ ...
- បងអន្ទិតឡើងណាមួយ ?
- បងឡេងណា
- វាបានកូនស្រីឬប្រុស ?
- ប្រុស
- អន្ទិតទៅតែម្នាក់ឯងទេឬ ?

- ចុះចាំបាច់នរណាជូន

- ឮអន្ទិតឡឹងដូចនេះ បងហាមក៏ដើរចូលមកបៀតហើយនិយាយថា :

- អញស្មានតែមិនមែនអ្នកឡឹងឯង

- យីលោកបងហាមទេតើ សុខ្ខតែគ្នាឯងម្តង ... ។ ឮថាគេរកចាប់ បងម៉េចទៅឥឡូវ ។

- វាគ្មានការអ្វីជាធំដុំទេ ។ កុំព្រួយធ្វើអ្វីអ្នកឡឹងឯងទៅណា ?

- ខ្ញុំទៅភូមិឫស្សី

- នៅឯណាទៅភូមិឫស្សី ?

នៅតែធ្វើពើមិនស្គាល់ទៀត ភូមិដែលយើងទៅពីខែមុននោះ ... ។

- ភូមិដក់គាំនោះឬ ?

- ហ្នឹងហើយ

- បើដូចនេះយើងត្រូវផ្លូវគ្នាហើយ ។ តស់យើងដើរទៅជាមួយគ្នា ... ។ ដល់អូរចាំយើងបែកគ្នា ។

អ្នកដំណើរបានបន្តដំណើរទៅ ។ បងហាមបានចាប់សួរ

- ម៉េចអ្នកឡឹងមានផ្លូវទេ ភូមិឫស្សី បងប្អូនយើងសុខសប្បាយទេ ?

- សុខតែមិនសប្បាយទេ ដូចលោកបងឃើញហើយគ្នាក្រណាស់ សព្វថ្ងៃនេះគ្មានបាយសុខ្ខស៊ីទេ គ្នាស៊ីបាយលាយពោត ។

- ភូមិឫស្សីបានបើកភ្នែកខ្ញុំឱ្យឃើញទុក្ខវេទនារាស្ត្រ ម៉ៅស្រលាញ់អ្នកភូមិនេះណាស់ ។

- អើម៉េចទៅលោកគ្រូម៉ៅ " ឡឹងបានសួរ" ខ្ញុំឮគេចាប់គាត់ ខ្ញុំញ័រខ្លួនអាណិតគាត់ជាពន់ពេក គេមានវាយដាក់ខ្នោះទេ ... ។

- ខ្ញុំមិនសូវបានដឹងដែររឿងនេះ ព្រោះខ្ញុំបានឈប់ជួបគាត់ជិតមួយខែ តាំងពីពេលក្រោយត្រឡប់ពីភូមិនេះទៅ ... ។ បានដឹងថាសព្វថ្ងៃគាត់ជាប់គុកនៅកំពង់ ... ។

- នេះបានចំ ខ្ញុំចូលចិត្តគាត់ណាស់ អ្នកភូមិឫស្សីសរសើរគាត់គ្រប់មាត់ ។

អាចារ្យសមបានកាត់ :

- មើល៍ហាមឯងបាននិយាយថាភូមិឫស្សីបានបើកភ្នែកខ្លួន តើមានអ្វីខ្លះ ? ខ្ញុំនៅជិតភូមិនេះដែរតែដូចជាវាមិនឃើញមានអ្វីខុសគេ ?

- លោកបង អាចារ្យមិនដែលទៅបានជាអីចឹង ។ កាលពីខែមុនខ្ញុំ និងប្អូនម៉ៅព្រមទាំងគ្រូៗ ប្អូនប្រាំនាក់ទៀតជិះកង់លើថ្លីទៅភូមិនោះ ។ អ្នកស្រុកក្រហៅមហាក្របានទទួលយើងដូចស្គាល់គ្នា ប៉ុន្មានឆ្នាំមកហើយអីចឹង ។ គេនិយាយប្រាប់យើងគ្រប់ ។ គេមិនដែលបានស្គាល់នាម៉ឺនមកភូមិគេទេ ។ រាល់ឆ្នាំគេមានរឿងតែជាមួយមេសៃវៀនបឹង ។ បងអាចារ្យដឹងទេ មេសៃវៀនបឹងបានចាត់អ្នកលេងប៉ាវកេបឹងឱ្យមកលើកមកកាប់ទ្រូ កាប់លបអ្នកស្រុក ។ ថៅកែបឹងមានអ្នកលេងកាប់ៗចាក់ៗសម្លុតអ្នកស្រុក ដែលដាក់ទ្រូដាក់លបបន្តិចបន្តួចគ្រាន់និងចិញ្ចឹមឆ្នាំង ។ ថៅកែបឹងរំលោភអស្ចារ្យហើយគេបានប្រកាន់ថាបឹង គេមានព្រំត្រឹមត្រូវទឹកឡើងរហូតមកដល់មាត់ភូមិក្នុងស្រែ អ្នកស្រុក... ។ រាល់ឆ្នាំអ្នកភូមិត្រូវមេសៃវៀនធ្វើបាប ហើយអ្នកលេងបឹងនោះកាចសាហាវមានអំណាចអស្ចារ្យ គេអាចសម្លាប់អ្នកភូមិបានគ្មានទោស ។ គេបង្វែងដានបានទាំងអស់ ។ ថៅកែគេបានស្គាល់អស់លោកនាម៉ឺននៅខេត្តស្រុកស្រេច ... ។

- ខ្ញុំគ្មានដឹងសោះ " អាចារ្យសមលាន់មាត់"

- លោកបងអាចារ្យដឹងម៉េចកើត បើរវល់តែស្ថានទេវតាឯណាឯនោះ ត្រូវគិតការរស់នៅលើដីផង... ។ កុំគិតតែភាវនាមូសខាំឈឺជិតងាប់មិនហ៊ានទះនោះ ផ្លូវនោះបងវើនខ្ញុំលែងដើរហើយ ។

- យើងគិតដូចម្ដេចជួយដោះទុក្ខអ្នកភូមិនោះផង " ឡឹងមានចោទ" ។

ការដោះទុក្ខកែប្រែការរស់នៅពិបាក ហើយយូរផង ។ យើងមិនអាចពិភាក្សាគ្នាដែរផងទេ ព្រោះយើងដល់ផ្លូវបែកគ្នាហើយ ... ។

- យើងឈប់និយាយគ្នាមួយស្របក់ទៅ យើងកំពុងតែជក់មាត់ "ឡឹងបានស្មើ"

- ឈប់ក៏ឈប់ "អាចារ្យសមយល់ព្រម" តស់យើងទៅឈប់នៅមាត់អូរ ... ។

អ្នកទាំងបីបានឈប់ ។ ឡឹងបានអង្គុយមុនគេ ។ អាចារ្យសមបានជក់បារី បងហមបានបត់ជើងតូចរួចក៏ត្រឡប់ទៅអង្គុយជាមួយគេ ។ បន្ទាប់មកគាត់ចាប់និយាយ :

... ការដោះទុក្ខកែប្រែការរស់នៅប្រជាជនយើងគ្រប់គ្នា ជាការពិបាក ជាការយូរមិនឆាប់ដូចមាត់ទេ ។ ព្រោះមនុស្សធ្វើមិនមែនទេវតាឯណាធ្វើជួសយើងទេ ... ។ យើងត្រូវអប់រំខ្លួនយើង និងអប់រំអ្នកភូមិឱ្យយល់ ជឿលើកម្លាំងខ្លួន ហើយឱ្យដឹងថាទាល់តែយើងរួមកម្លាំងសាមគ្គីគ្នាបានយើងអាចនឹងទប់ទល់នឹងអ្នកលេងដៃជើងថៅកែមេសៃវៀនបាន ។ នៅស្រុកស្រែជាមួយយើង វាអាងអ្នកលេង នៅទីក្រុងវាអាងនឹងទឹកប្រាក់ ... ។ បើដូចនេះ បើចង់រួចខ្លួន ចង់បានស្រួល ចង់បានយុត្តិធម៌ ទាល់តែអ្នកភូមិនេះចេះបង្រះកែប្រែខ្លួនឡើង ។ ការរៀបចំភូមិឃុំ ជាការចាំបាច់ មុនគេបង្អស់ចំពោះក្រុមយើង ។ ដោយហេតុនេះ បានជាខ្ញុំយល់ឃើញថាដល់រួចរាល់ ឆ្នាំក្រោយៗនេះ យើងត្រូវតែឱ្យមានសិទ្ធិប្រជាជនបោះរើសនាយកឃុំ... ។ តែនាយកឃុំយើងមិនមែនមានភារៈតែដើរជិះជាន់សង្កត់សង្កិនរាស្ត្រ ដូចអាណានិគមនិយមបាំងបង្កបង្កើតនោះទេ ។ នាយកឃុំយើងជាតំណាងប្រជាជននៅឃុំ ហើយមានភារៈកែប្រែអ្នកភូមិពីក្តីវេទនាគ្មានអាវពាក់ ពីអំពើចោរកម្ម ពីការគំរាមកំហែង ។ យើងត្រូវមានគ្រោងការណ៍ដូចតទៅនោះ :

១. ខាងនយោបាយការពារ និងពង្រីកសិទ្ធិសេរីភាព លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ជាក់ស្តែងពិតៗឱ្យប្រជាជនអ្នកស្រែមានអំណាចបោះឆ្នោតជ្រើសរើសរបៀបគ្រប់គ្រងឃុំភូមិរបស់ខ្លួន ។

២. ខាងសេដ្ឋកិច្ច បង្កើតផ្នែកសហករណ៍ ឬសមាគមកសិករ នៅក្នុងភូមិ ឃុំការពារ ផលដំណាំ ពោត ស្រូវ ស្ករ កុំឱ្យពួកថៅកែហាងឆេងមកវាយបន្ថោក យក

ចំណោញកប់ក្តោង ដូចសព្វថ្ងៃ ។ ម្យ៉ាងទៀតខាងបឹង ព្រៃវិញ ប្រមូលប្រជាជនធ្វើសមាគមការពារផលធម្មជាតិទាំងនោះ ទុកចែកសម្រាប់គ្រប់គ្នាមិនឱ្យមេសៃរៀន ក្តាប់ចំណោញរាប់សែនយកទៅជួលអ្នកលេងឱ្យមកធ្វើបាបអ្នកភូមិដូចសព្វថ្ងៃនេះ ទេ... ។

៣. ខាងសង្គមកិច្ច ចាត់តាំងឱ្យមានផ្នែកសមាគមនារី សមាគមយុវជន សមាគមអ្នកស្រែចំការ បង្កើតផ្ទះពេទ្យ ... ។

៤. ខាងវប្បធម៌ ពង្រីក និងបង្កើតសាលារៀននៅគ្រប់ភូមិ គ្រប់វត្ត ឱ្យមានចំនួនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីគ្រប់ក្មេងបានរៀនសូត្រ ។ បង្កើតសាលាបង្រៀនមនុស្សចាស់ប្រុស ស្រីមិនចេះអក្សរ ...ឧបត្ថម្ភលោកគ្រូបង្រៀនឱ្យជួយរៀបចំដាក់កម្មវិធីសិក្សារបៀបប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដ ។ បង្កើតបណ្ណាល័យទិញសៀវភៅឱ្យប្រជាជនខ្ចីមើល ... ។

- គ្រោងការណ៍នេះខ្ញុំពេញចិត្តណាស់ ។តែតើយើងធ្វើបានឬទេ “ឡឹងបានកាត់”

- បានប្រាកដជាបាន ។ គ្រាន់តែយូរ និងឆាប់ ។ កង់ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្គមមនុស្សកំពុងតែវិលសំដៅទៅលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យប្រជាជន ហើយគង់តែចក្រពត្តិអាមេរិចកាំងមកបង្វែងតំរាមកំហែងខ្លាស់យើងគ្រប់គ្នាយ៉ាងណា ក៏ទប់មិនបានឡើយ ។ បើមិនឆ្នាំនេះឆ្នាំក្រោយ ។ បើយើងធ្វើមិនទាន់បានកូនយើងធ្វើ ។ បើកូនយើងធ្វើមិនសម្រេច ចៅយើងមុខជាសម្រេច ។ បើភូមិ ឃុំយើងធ្វើមិនទាន់កើត ក៏ភូមិ ឃុំផ្សេងទៀតធ្វើបាន ។

- សប្បាយហើយក្មេងជាន់ក្រោយ “ ឡឹងបានសាទរ” ខ្ញុំមុខតែទៅនិយាយប្រាប់អ្នកភូមិឫស្សីទាំងយប់នេះហើយ ។

- ខែវះហើយ តស់យើងទៅ ។ “ អាចារ្យសមបានបញ្ចប់” ។

រួចគាត់ក្រោកឈរ បងហាមក្រោកតាមក្រោយបំផុត ឡឹងក្រោកទៀត ។ អ្នកទាំងបីបានបែកគ្នា ឡឹងឆ្លងអូរទៅភូមិឫស្សី ។ អាចារ្យសម និងបងហាមដើរតាមដងអូរទៅត្បូងសំដៅពាម ... ។

៥. មនោគមវិជ្ជាផ្សេងៗ

កក្កដាបានឆ្លងផុត ។ សីហាចូលជាង ១៥ថ្ងៃ ... ។ បដាចាស់ខ្លះដែលបានចងសន្ធឹងទទឹងផ្លូវនៅទីប្រជុំជនបានត្រូវបណ្ដាច់ ។ ខ្លះទៀតបានត្រូវខ្យល់បក់រហែក ... ។ បដាថ្មីបានចងជំនួស ។ នៅផ្លូវបំបែកទៅពាម ទៅកំពង់ ទៅភ្នំពេញខាងត្បូងម៉ាស៊ីនស្រូវមុខផ្ទះបងហម ចម្ងាយប្រហែល ៥០០ម៉ែត បដាថ្មីមួយបានចងសន្ធឹងមានលំអដោយមនុស្សពាក់ខ្លួនភ្ជួរនង្គ័លទឹមមនុស្សពីរនាក់ ហើយនៅខាងមុខនង្គ័លទឹមមនុស្សនោះមានរូបមនុស្សស្លូចខ្ពស់ពាក់មុខប្រមោយដំរី ។ បដាថ្មីចម្លែកខុសពីបដាមុនបានចាប់ភ្នែកមនុស្សឱ្យទៅកកកុញមើល ។ អ្នកជិះឡានទៅភ្នំពេញ ក៏បានឃើញដែរ ។ បដាថ្មីនេះបានឱ្យអ្នកដំណើរ និងអ្នកភូមិមានយោបល់ខុសៗគ្នា ។ ខ្លះថាអញប្រាប់យូរហើយពួកវានេះហើយដែលជាពួកប្រឆាំងដុតក្បាលបញ្ជី និងត្រាមេឃុំ ។ ខ្លះថាបើមិនធ្វើដូចនេះខ្លះ ធ្វើដូចម្ដេចណើងបោសសម្អាតអាណានិគមនិយមបាន ។ ខ្លះថាពួកអាដំរីនេះហើយដែលឱ្យតំណាងរាស្ត្រមានអភ័យឯកសិទ្ធិធំពេក ។

ទន្ទឹមនឹងបដា ខិតប័ណ្ណជាច្រើនម៉ឺន សែន លានបានបាចសាចរាយពាសវាលពាសភូមិ ។ ខិតប័ណ្ណខ្លះស្រែកថា មានតែប្រជាជនអាចដោះទុក្ខប្រជាជនបាន ។ ខ្លះទៀតបានលាតត្រដាងបញ្ជាក់ថានារីឈ្មោះនេះ ឈ្មោះនោះជានារីខ្លាឃ្មោកមិនមែនជានារីក្លាហានទេ ។ ខ្លះបានស្រែកថារួបរួមសាមគ្គីប្រជាជនគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ប្ដេជ្ញាការពារសន្តិភាព ឯករាជ្យ ប្រជាធិបតេយ្យ ... ។

ពេលចេះតែហូរឆ្លង... ។ ១១កញ្ញាកាន់តែខិតមកជិត ។ ចម្បាំងបដានិងខិតប័ណ្ណមិនស្ងប់ស្ងល់ មិនគ្រប់គ្រាន់តាមបំណងទេ ។ នៅត្រង់ផ្លូវបំបែកទៅពាម ទៅកំពង់ត្រង់ទីប្រជុំជនច្រើននេះ សកម្មភាពសង្គម និងបក្សនយោបាយរឹតប្រញឹករឹតប្រញាប់ ។ បន្តិចមេក្រុស្រែកប្រាប់ថា អ្នកកំពង់មកឃោសនា ។ បន្តិចខិតប័ណ្ណព្រាចតាមដងផ្លូវអំពាវនាវអ្នកស្រុកឱ្យទៅស្ដាប់អ្នកភ្នំពេញ ។ បន្តិចក្បួនឡានទាហានស៊ីវិលតូចធំទៅពាម ។ បន្តិចមេឃុំ ប៉ូលិស មេកងភូមិឃុំបានទៅនិមន្តលោកសង្ឃ និងហៅប្រជាជនឱ្យមកសាលាស្រុក បន្តិចក្បួនឡានធំពេញដោយសិស្សហួសទៅកំពង់... ។ នៅស្រុក

ម៉ាស៊ីនស្រូវត្រូវការប្រជាជនមានស្ទើររាល់ថ្ងៃ ជូននៅសាលាស្រុក ជូននៅថ្នល់បំបែក ជូននៅទីវាលមុខម៉ាស៊ីនស្រូវធំ ... ។ ឃោសនាម្តងៗ សុទ្ធតែមានអ្នកបន្ទរ និងអ្នកប្រឆាំង ។ អ្នកស្របច្រើនបានលាន់មាត់ថា នេះបានចំជាពីរោះ ចំជាចេះនិយាយចំជាគិតប្រយោជន៍រួមមែន ។ គ្មានចាក់ដោតផ្លែផ្កាឱ្យគេទេ គិតតែប្រមូលរកសាមគ្គីពិត... ។ អាមេរិចកាំងប៉ងមកជួសបារាំងមែន ។ អញថាយូរហើយ ឥឡូវដូចអញស្មានមែន ... ។

ឯអ្នកប្រឆាំងក៏មិនមែនបើកមាត់ដែរ ។ ខ្លះខំផ្ទៀងស្តាប់កត់ទុក ហើយគ្រូះតេះដៀល ។ ខ្លះច្រឡោតខឹងរអ៊ូប្រាប់អ្នកនៅបៀតខាងថា : ... "ឃើញទេវានិយាយអួតតែពីសីណែរ" ។ វាថាការបោះឆ្នោតនេះសម្រេចមកពីសីណែរ មិនមែនបារាំងឱ្យបោះទេ ... ។ មើល៍វាថាកិច្ចព្រមព្រៀងយោធាខ្មែរអាមេរិចកាំងប្រឆាំងបំផ្លាញអាព្យាក្រឹត្យឃើញទេ វាចោទរដ្ឋាភិបាល ... ។ អញផ្ចិតមេដៃ ប៉ិ្ដងចាប់ដាក់គុកហើយ ... ។

មានខ្លះទៀតមិនខ្ចីស្ដាប់ មិនខ្ចីឮ ។ ពួកនេះច្រើនជាប់មាត់នឹងឪទិន ។ គេដាក់មួយចានហើយមួយចានទៀតអស់ស្រែះមួយហើយស្រែះមួយទៀត ។ អស់ចិត្តដល់ព្រះអង្គគេកាលណា គេបញ្ចេញឥទ្ធិពលសាហាវគេភ្លាម ។ គេឈ្លោះ គេប្រកែកគេដេញ ។ គេឡូឡាស្រែកគំហកទៅអោយអ្នកឃោសនាថា "អញវាយចោលម្រាយឥឡូវ ..." វាណាមួយនៅឈរត្រង់ណា អញចោលបែកក្បាលឥឡូវ ... ។ គេវាយប៉ោតគេទះក្តិតគេស្រែកជេរ គេគប់ គេចោល គេឡើងបណ្តាច់បដា គេដេញវាយ ... ។ របៀបប្រឆាំងតាមកម្លាំងឪទិនមួយស្រែះពីរស្រែះបានធ្វើយ៉ាងស្រួលគ្មានភ្នាក់ងាររក្សាររបៀបរៀបរយហាមប្រាមឡើយ ។ ហើយធម្មតាគេឃើញអ្នកជារត់ចាញ់អ្នកស្រវឹង គេឃើញអ្នកឪទិន និងអ្នកប៉ោត បណ្តេញបង្អាក់អ្នកមេក្រូ ឱ្យឈប់និយាយ ឱ្យសាររោងរត់ទៅទីលំនៅវិញ ។ អ្នកមេក្រូដកថយត្រវីក្បាល ។ ខ្លះជិះឡានរត់ភ្នែកនៅកញ្ចឹងក ។ ខ្លះទៀតអស់សំណើចពោលពាក្យថា "ស្រាខ្លាំងជាងមនុស្ស មែនចេះឱ្យមនុស្ស ជាលែងទៅឆ្កួត លែងដឹងការខុសត្រូវ ..." ។ ចំណែកអ្នកភូមិធម្មតាគ្មានបក្សពួកច្រើនតែរអ៊ូរោលអាលថា : បើវាមិនស្តាប់ទេ ចុះហេតុអ្វីក៏វាទៅសម្តែងថោកទាបឆ្កួតដូចនេះ ... វាមិនខ្មាសគណៈអន្តរជាតិទេ ឬបើឃើញយើងស្រវឹងឆ្កួតដូចនេះ ក្នុងពេលប្រឡងប្រណាំងកសាងជាតិ ...។

៦. ស្រីៗ

ក្រោយដែលបងហាមបានចេញបាត់ទៅ គ្រូៗឈប់មកលេងផ្ទះគាត់ទៀត ។ លោកគ្រូម៉េងដែលជាអ្នកធ្លាប់ប្រមូលជើងឈប់ចេញមុខ ។ លោកគ្រូច័ន្ទឈប់អើតតែម្តងការប្រជុំជិះកង់ ហក់ចុះហក់ឡើងទាំងវ៉ូងៗ ទាំងវ៉ូងៗ ពីផ្លូវបំបែកទៅដើមពោធិ៍ទៅគរទៅភូមិឯកើត ក៏បានឈប់ធ្វើ ។ ម្នាក់ៗសុទ្ធតែប្រយ័ត្នមាត់ ប្រយ័ត្នក និយាយអ្វីៗសុទ្ធតែគិត សុទ្ធតែចោលភ្នែកមើលឆ្វេងមើលស្តាំ ។

ដំណឹងចាប់ចងចេះតែមានឮស្ទើររាល់តែថ្ងៃ ។ បន្តិចគេឃើញអាស៊ើបគិញកំពុងបរទៅសាលាស្រុក បរទៅពាម ឆ្លងទៅជើងទិសភូមិ គរ ... ។ បន្តិចគេឮថា គ្រូនេះត្រូវផ្លាស់ចោលទៅក្រចេះ បន្តិចគេឮថាលោកគ្រូនោះទេ មកធ្វើចាងហ្វាងសាលារៀនស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវនេះ ។ ពាក្យចចាមអារាមទាំងនេះបានធ្វើឱ្យក្រុមបងហាមអស់កម្លាំងជាច្រើន ។ សេចក្តីសង្ឃឹមថាមុខជាបានគ្នាគេខ្លះបានរសាយ ។ ម្នាក់បែរជាព្រួយ បារម្ភអនាគតខ្លួនដល់ចូលកងធំវិញ ។ ដើម្បីពង្រឹងស្មារតីក្រុមគាត់ លោកគ្រូច័ន្ទបានហុចយោបល់ថា :

" គង់តែផ្លាស់បញ្ជូនទៅដល់ណាក៏ខ្ញុំមិនរវល់គិត" ។ ឱ្យតែកន្លែងមានមនុស្ស ។ ទៅស្រុកភូមិយើងរួបរួមជាមួយប្រជាជនខំកសាងសាលារៀនទៀត ហើយបបួលគ្រូៗមានចំណេះគ្រប់គ្រាន់ល្មមឱ្យប្រជុំគ្នាបកប្រែ សរសេរក្បួនខ្នាតជាភាសាយើងឱ្យសិស្សរៀន ។ ខ្ញុំមិនខ្វល់ទេតាមតែគេផ្លាស់ចុះ ... ។

ប្រុសៗមិនបានមកផ្ទះបងហាមពិតមែនតែអ្នកសនប្រពន្ធគាត់នៅតែមានភ្ញៀវពេញផ្ទះ ។ ពូព្រឿងចេញចូលផ្ទះគាត់ញឹកដូចដើម ។ អ្នកមួននៅតែមកជាក់ម៉ាស៊ីនដេរអាវរាល់ល្ងាច ។

ម៉ែអាវ៉ាប្រពន្ធលោកគ្រូវ៉ាត នៅត្បូងថ្នល់បំបែកបានឆ្លៀតមកសួរសុខទុក្ខគាត់ដែរ ។ អ្នកប្រពន្ធលោកគ្រូម៉េងបានមកខ្សឹបប្រាប់គាត់ថា : "ប្តីខ្ញុំទៅភ្នំពេញពីថ្ងៃអាទិត្យ

មុនបានជួបពូៗ សុខសប្បាយជាទេ ផ្ដាំថាកុំឱ្យមីងព្រួយគិតពីគាត់ពេក ខំតែរកស៊ីបាន ហើយ" ។

អ្នកប្រពន្ធគ្រូច័ន្ទ បានប្រើអាកូនប្រុសច្បងគាត់យកសម្លមកឱ្យអ្នកសនញ៉ាំ ។

ឯចំណែកម៉ែអាថាប្រពន្ធលោកគ្រូច័ន្ទមកញ៉ាំជាងគេ ។ គាត់រួសរាយណាស់ ហើយចេះនាំអ្នកសននិយាយកែអផ្សុកពីនេះពីនោះ ។ អាកប្បកិរិយាស្មោះត្រង់ស្និទ្ធស្នាលបានធ្វើឱ្យហ៊ាននិយាយប្រាប់ពីទុក្ខគាត់ ។ ព្រឹកមួយអ្នកប្រពន្ធលោកគ្រូថាន់ត្រឡប់មកពីផ្សារ ចូលទៅលេងអ្នកសន ។ នៅតែពីរនាក់ស្ងាត់ដូចនេះ អ្នកសនបានសួរថា :

- នាងបានដឹងដំណឹងពីពូនាងទេ ហើយម៉េចទៅប្អូនម៉ៅ

- ឪពុកអាថាបានទៅកំពង់ ពីថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ មុនកាលដាច់ខែ ។ គាត់បានទៅជួបគ្រូម៉ៅនៅគុកយកបារីទៅឱ្យ ... ។ ម៉ែអាវ៉ាក៏គេបានយកក្រូចទៅឱ្យដែរ ។ ម៉ែអាវ៉ានិយាយប្រាប់ខ្ញុំថា គាត់ព្រួយចង់យំអាណិតគ្រូម៉ៅ តែគ្រូម៉ៅនៅតែស្រស់ញញឹមគ្មានក្រៀមបន្តិចឡើយ ។

- អរតែបានសុខសប្បាយទៅ ខ្ញុំអុជធូបថ្វាយព្រះរាល់ល្ងាចឱ្យតែគាត់បានចេញឆាប់ ។ ចុះចំណែកពូនាងៗបានដឹងដែរឬទេ ។

- គាត់សុខសប្បាយជាទេ កុំទៅព្រួយពីពូខ្លាំងពេកមីងអើយ ស្រុកយើងសុខសប្បាយហើយ ពូមិនស្លាប់ទេ... ។ លាក់បាំងអ្វីកាលពីឆ្នាំទៅមួយនោះ កាលស្រុកយើងនៅច្បាំងនោះ ពេលដែលឪអាថាត្រូវទៅកំពង់ ពេលនោះខ្ញុំព្រួយចិត្តណាស់ ... ។ ពេលឪអាថាទៅបាត់ម្ដងៗ ខ្ញុំដេកមិនលក់ទេខ្លាចតែគាត់ត្រូវបញ្ជូនទៅឆ្ងាយត្រូវគ្រាប់ស្លាប់... ។ តែឥឡូវគង់តែគាត់ទៅបាត់មួយខែ ក៏មិនសូវព្រួយដែរ ... ។ បើដល់ចូលកងវិញ គេផ្លាស់គាត់ទៅចុងកាត់មាត់ញក មេមត់ចំការលើក៏ខ្ញុំមិនព្រួយដូចមុនដែរ... ។ ស្រុកយើងសន្តិភាព ហើយមិនព្រួយពីត្រូវគ្រាប់ឆេះផ្ទះទៀតទេ ... ។

- នាងខុសខ្ញុំ ។ លោកគ្រូមានប្រាក់ខែ ។ នាងគ្មានគិតពីធ្វើស្រែ ហើយខែនេះភ្លៀងស្រួលផង ។ ខ្ញុំនៅស្រែបីទៀតមិនទាន់ដាស់ ... ។ មីខ្សុនក្មួយខ្ញុំវាឈប់ទៅម៉ាស៊ីន

ស្រូវរំវល់តែមើលគោ ហើយខ្ញុំទៀតក៏ខានទៅលក់ឯចំការ...។ ម្យ៉ាងទៀតស្រុកសាន្តត្រានហើយគួរតែបានសុខមូលត្រកូលគ្នាបែរទៅជាព្រាត់ប្រាសរកស៊ីលែងបានទៅវិញ ។

- កុំព្រួយអីរកជួលគេធ្វើសិនទៅ ឪអាថាបានប្រមូលគ្នាជាមួយលោកគ្រូម៉េង លោកគ្រូច័ន្ទ និងគ្រូឯទៀត ថាវៃប្រាក់គ្នា គាត់យកមកជូនមីងជួលគេភ្ជួរ ។ តាមខ្ញុំដឹងប្រហែលពីរបីថ្ងៃទៀត គេយកមកជូនមីងហើយ ... ។

- ខ្ញុំអរគុណនឹងគំនិតនេះណាស់ ។ តែសព្វថ្ងៃនេះអ្នកស្រែរវល់គ្រប់គ្នា ។ គេកំពុងបង្ខំធ្វើស្រែគេដែរ គ្មាននរណាមួយទាន់ទំនេរទេ ។ គង់តែមានលុយក៏មិនងាយជួលបានភ្លាមដែរ ... ។

ពូព្រឿងបានដេកលបស្ដាប់នៅល្វែងផ្ទះគាត់ ឮដូចនោះក៏បានឆ្លើយកាត់ថា :

មិនដឹងជាទុក្ខសោកដល់ណាទៀតទេ ។ កុំព្រួយពីរឿងធ្វើស្រែនោះឱ្យតែមានបាយឱ្យអ្នករាស់ស៊ី ។ ចាំខ្ញុំនិយាយពឹងអ្នកខ្វារនៅភូមិមុខឱ្យរកគ្នាជួយភ្ជួរ ... ។

ប្រពន្ធលោកគ្រូថាន់ត្រេកអរបានកាត់ភ្លាមថា :

ពូខំរកអ្នកភ្ជួរឱ្យបានចុះ ចំណែកបាយទឹកស្រេចលើយើង ... ។ ខ្ញុំយកដំណឹងនេះប្រាប់ឪអាថា គាត់មុខជាត្រេកអរមិនខាន ... ។

ថាដល់ត្រង់នេះ គាត់ក្រោកហើយនិយាយត :

ដល់ពេលដាំបាយ ។ ខ្ញុំសូមលាពូ មីងសិនហើយ ភ្ជួររាស់ថ្ងៃណាប្រាប់ខ្ញុំឱ្យដឹងមុន ... ។

៧. លោកប្អូនរបស់ពូព្រឿង

ពូខ្វាវនៅភូមិមុខផ្ទះពូព្រឿងជាអ្នកចង់ចេះចង់ដឹង ។ គាត់បានប្រមូលសៀវភៅកាសែតចាស់ៗ ពីផ្ទះបងហាមរាល់អាទិត្យគាត់យកចិត្តទុកដាក់រៀនសូត្រ ហើយចាំរឿងច្រើន ។ ពេលគាត់ជួបលោកគ្រូច័ន្ទ ជួបម៉ៅម្តងៗ គាត់បានចោទបញ្ហាជាក់ស្តែងឱ្យជួយរករបៀបកែប្រែការរស់នៅ អ្នកស្រែចំការ ។ ការឆ្លាតវៃយប្រសប់ដោះស្រាយផ្សំនឹងអាកប្បកិរិយា និងមិនចេះច្រឡោតក្អេងក្អាងរបស់គាត់បានធ្វើឱ្យលោកគ្រូច័ន្ទ យកចិត្តទុកដាក់សរសើរគាត់ច្រើន ។ លោកគ្រូច័ន្ទបានឧស្សាហ៍តំណាលប្រាប់គេឯងពីគាត់ថា: “ ពូខ្វាវជាអ្នកប្រាជ្ញស្រុកស្រែ” ។ គាត់អាចធ្វើសមាជិកមួយយ៉ាងចំណានក្នុងសមាគមអ្នកស្រុកស្រែយើងទៅថ្ងៃក្រោយ ... ។

តាំងពីបងហាមទៅបាត់ ពូខ្វាវនៅតែទៅមកផ្ទះបងហាមដូចធម្មតា ។ គាត់មកសួរសុខទុក្ខអ្នកសន សួរដំណឹងបងហាមមករកខ្ចីសៀវភៅ ... ។

យប់មួយគាត់មករកខ្ចីកាសែត ខ្ចីសៀវភៅ ។ ពូព្រឿងបានឃាត់គាត់អង្គុយលេង ។ ពូព្រឿងបានសួរគាត់ពីធ្វើស្រែរួចហើយឬនៅ ពីសង្ឃឹមបានស្រូវស៊ីគ្រប់ ឬទេឆ្នាំនេះ ពីយោបល់អ្នកភូមិគាត់ ... ។ បន្ទាប់មកពូព្រឿងបានបន្ទោសគាត់ថា :

អញធុញតែអ្នកខ្វាវមកកាលណាសួរតែដដែលៗ ។

- សួរអីដដែលនោះ ...

- សួររកតែក្រហម ...

- មិនសួរឯណាបានមនុស្សល្អដូចអ្នកហាម ម៉េចឥឡូវលោកបងបានដំណឹងពីគាត់ទេ ?

- កុំព្រួយពីក្រហមពេក ។ ប្រហែលវានោះមិនងាយងាប់ទេ

- តាំងពីគាត់ទៅខ្ញុំខ្សត់កាសែតមើល ... ។ តែឥឡូវខ្ញុំរកទំនុកឃើញហើយ ។ អ្នកភូមិខ្ញុំគេសុខចិត្តចូលប្រាក់គ្នាតាមធនធានខ្លះ ៥៖០០ ខ្លះ ២៖០០ រាល់ខែប្រមូលគ្នា

ជាវកាសែត ... ។ ខ្ញុំជួបលោកគ្រូច័ន្ទពីថ្ងៃមុន ខ្ញុំបានសូមឱ្យគាត់ចុះឈ្មោះជាវឱ្យខ្ញុំស្រេច ... ។

- ល្អចេះរកទំនុកឃើញ តែអញនៅតែមិនពេញចិត្តអ្នកខ្វាវឯងទៀត ។ អ្នកខ្វាវឯងចូលចិត្តតែនិងក្រហមដែលទៅបាត់ ហើយដែលជួយផងមិនកើត ។ តាមអញៗយល់ថា ត្រូវជួយមនុស្សនៅផ្ទះល្អជាង ... ។

- ជួយនរណា ?

- នៅតែបើកភ្នែកមើលមិនឃើញទៀត ។ ចំពោះរឿងចង់ជួយដាក់គ្រោងការណ៍នេះ អញមានរឿងមួយយកមកឱ្យអ្នកខ្វាវឯងជួយពិចារណា ?

- រឿងដូចម្ដេចទៅ ?

- កាលអញទៅឱ្យពេទ្យមើលភ្នែកនៅភ្នំពេញ អញទៅសំណាក់ផ្ទះប្អូនអញនៅម៉ុំផ្សារសួនពេទ្យចិន

- ប្អូនលោកបងណាមួយ ? លោកសុភានោះឬ ?

- ហ្នឹងហើយ

- ខ្ញុំបានស្ដាប់លោកដែរ លោកជាអ្នកប្រសប់និយាយណាស់ ពូកែពន្យល់ពីសេរីភាពយ៉ាងស្រស់ ហើយចេះដោះស្រាយនឹងពាក្យចាក់ដោតរបស់គេណាស់ ... ។

- ខាងវោហារនោះពិបាករកមនុស្សប្រដូចហើយ ។ គេចេះនិយាយណាស់... ។ គេជិតមួយខែ អញត្រូវគេពន្យល់ពីសេរីភាព ពីសិទ្ធិ ហើយប្រពន្ធគេទៀត ក៏នៅមិនស្ងៀមដែរ បានពួតដៃគ្នាជាមួយប្ដីទាមទារសេរីភាព សិទ្ធិសមភាពប្រុសស្រីបោះឆ្នោតផ្ញើតំណាងរាស្ត្រ ... ។

- ស្រីៗឥឡូវដើបហើយ លោកបងឃើញទេ នាម៉ឺនរាស្ត្រគ្រប់គ្នាស្រឡាញ់សេរីភាព ... ។

- ដឹងជាគេស្រឡាញ់សេរីភាព សិទ្ធិស្មោះត្រង់ ឬមិនស្មោះត្រង់ទេ នៅមួយខែជាមួយអញដូចជាឃើញ គេឈ្លីជាន់សេរីភាពសិទ្ធិទៅវិញ ... ។

- ម៉េចតែលោកបងនិយាយដូចនេះ ?

- នៅផ្ទះគេ អញឮរាល់តែថ្ងៃពាក្យចំអេសចំអាសជេរបញ្ចោរខ្ញុំកំដរ គេប្រើពាក្យអាក្រក់ណាស់ ... ។ល ។ អញសង្កេតទៅឃើញថានៅផ្ទះគេ អ្នកតូចតាចគ្មានសេរីភាពសិទ្ធិបន្តិចសោះឡើយ ។ គេជួលទិញមនុស្សខ្ចប្រើមួយថ្ងៃៗវាល់ៗល្ងាចគ្មានឈប់សម្រាកសោះ ។ គេបង្ខាត់អ្នកតូចទាំងនោះឱ្យលុតក្រាប ឱ្យដើរទា ឱ្យចេះលុតជង្គង់ពេលគ្នា និយាយរកខ្លួន ឱ្យចេះបត់ជើងគាល់នៅវេលាបាយ... ។ ខាងស៊ីចុក ខាងដំណេកនោះស្រេចតែម្តងហើយ គេឱ្យគ្នាស៊ីសំណល់បាតចាន គេឱ្យគ្នាដេកកៀនជើងក្រាន ... ។

ឃើញដូចនេះអញទ្រាំមិនបាន ។ ថ្ងៃមួយសុភា គេយកកាសែតមកពន្យល់ថាលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យល្អដូចនេះ ល្អដូចនោះ ។ អញស្តាប់ហើយសួរតបវិញថា : " ប្អូនចង់ឱ្យរាស្ត្រមានសេរីភាពសិទ្ធិនោះល្អហើយៗចំជាត្រូវ ។ តែមុននឹងទៅផ្សាយជួយស្រោចស្រង់អ្នកដទៃ មុននឹងបន្ទោសថា អ្នកនេះប្រឆាំងប្រជាធិបតេយ្យត្រូវស្រោចស្រង់អ្នកនៅក្នុងផ្ទះខ្លះផង ។ គួរណាស់តែលៃលកដូចម្តេចឱ្យជើងឈ្នួលរបស់ខ្លួនមានសេរីភាពសិទ្ធិ មានបាយស៊ីគ្រប់គ្រាន់ផង ... គួរណាស់កុំទុកគ្នាជាមនុស្សដូចជាន់ដើមហើយកុំយកគ្នាមកបំបត់បំបែនអោយវារជើងពីរជើងបួននិយាយនឹងឯងនោះ "

- លោកឆ្លើយវិញថាម៉េច ?

- គេបន្ទោសថាអញមិនទាន់យល់ប្រជាធិបតេយ្យនៅឡើយ ។ គេថាមានលុយត្រូវតែជួលមនុស្សប្រើតាមបំណងគេ ។ គេថា គេនឿយហត់រៀនសាលាច្បាប់ សាលាលិស្សេ គេត្រូវតែមានអំណាចប្រើខ្ញុំកំដរអញ្ចឹង ... ។

- លោកបងឯងឆ្លើយដូចម្តេចវិញ ?

- អញប្រាប់គេថា បើគេស្រឡាញ់សេរីភាព គេត្រូវស្រឡាញ់សម្រាប់មនុស្សទូទៅ គេមិនមែនស្រឡាញ់សម្រាប់តែគ្រួសារ តែពូជខ្លួនទេ ... ។ សុភាពគេថាកុំឱ្យអញយល់ផ្ដាសដូចនេះ ? អ្នកក្រតូចតាចនេះ គឺមកពីកម្មផលជាតិមុនទេតើ កែមិនឡើងឡើយ ... ។ អញឆ្លើយវិញថា កម្មមិនកម្ម អញមិនដឹងទេ តែអ្នកស្រែចំការតូចតាចស្រេកឃ្លានសេរីភាពពិតៗ មិនចូលចិត្តធ្វើខ្ញុំកំដរគេទេ ... ។ សុភាគេបន្ទោសថាពិបាកនិយាយណាស់ជាមួយអ្នកស្រែមិនដឹងអ្វីស្ដាប់គ្នាមិនបានទេ ... ។ ឱ្យតែឃើញគេអាណិតរាប់អានបន្តិចចុះតាំងធ្វើគ្រាន់ប្ញើហើយ ប៉ុន្តែដេរមាត់ដូចជាន់មុនទេ ... ។

- អើខ្ញុំនឹកឃើញហើយ ពូខ្វាវបានលាន់មាត់

- នឹកឃើញអ្វី ?

- បងសែមភូមិឯជើងក្បែរវត្តបានពន្យល់ប្រាប់ខ្ញុំថា ក្នុងលោកសព្វថ្ងៃមានប្រជាធិបតេយ្យពីរប្រជាធិបតេយ្យបារាំង អាមេរិចកាំង ជាប្រជាធិបតេយ្យចាស់ ដែលឱ្យសេរីភាព សិទ្ធិទៅតែនាម៉ឺន អ្នកមាន ហើយប្រជាធិបតេយ្យថ្មីមួយទៀត ឱ្យសេរីភាពទៅប្រជាជនតូចតាចពិតប្រាកដ ។ បងសែមបានប្រាប់ខ្ញុំថា នៅស្រុកប្រជាធិប-តេយ្យថ្មី អ្នកស្រែចំការកម្មករបានមានសេរីភាព ហើយធូរគ្មានគេមាក់ងាយ ទេ ... ។

ពូព្រឿងបានកាត់ភ្លាមថា :

អញមិនគិតពីប្រជាធិបតេយ្យថ្មីចាស់ទេ ការដែលអញខំលើករឿងនេះមកនិយាយ អញចង់ឱ្យឯងឃើញថា មាននមនុស្សច្រើនណាស់គិតតែការឆ្ងាយការក្រៅការធំសម្រេចផងមិនបាន ឯការតូច ការធ្វើភ្លាមបានក្នុងផ្ទះមិនព្រមគិតសោះ ដូចអ្នកខ្វាវឯងនេះជាដើម ។ ឱ្យតែជួបអញថ្ងៃណា គិតតែអានិតក្រហម គិតតែសួររកក្រហម ឯប្រពន្ធក្រហមនៅមុខគ្មាននរណាជួយដាស់ស្រែ អ្នកខ្វាវឯងមិនបានគិតគូរនឹងគេឯងជួយភ្ជួរគ្នាម្ដងឡើយ ... ។

- ខ្ញុំយល់ហើយ ចំពោះរឿងស្រែកុំព្រួយ ។ ចាំខ្ញុំទៅបបួលគេជួយ ។ ភ្ជួរថ្ងៃណាប្រាប់មក ... ។ ពូព្រឿងឃើញពូខ្វាវទទួលដូចនេះស្រែកហៅអ្នកសនថា :

- នាងសនៗ នែឥឡូវអ្នកខ្វាវសុខចិត្តភ្នំរឱ្យហើយ ។ ប្រាប់មក ។

មួយស្របក់ក្រោយសំឡេងអ្នកសនបានលេចឮ : ថ្ងៃស្អែកខ្ញុំប្រាប់ ចាំខ្ញុំទៅសួរអ្នកស្នងសិន ។ និយាយស្រុះស្រួលគ្នារួច ដូចនេះពូព្រឿង និងពូខ្វាវបានឈប់និយាយ ។ ពូព្រឿងផឹកទឹក ពូខ្វាវមូរបារីស្លឹកសង្កែអុជជក់ផ្សែងទ្រលោម ។ បន្ទាប់មកគាត់និយាយថា " យប់ជ្រៅហើយមិនទាន់ដុតភ្នក់គោផង ខ្ញុំសូមលាលោកបងសិនហើយ " ។

៨. គុកខ្មែរ

ថ្ងៃចេះតែដើរ ... ។ សីហា ដាច់ ថ្ងៃពីរកញ្ញាបានមកដល់ ។ ម៉ៅបានត្រូវដោះលែងចេញពីគុក ។ ដំណឹងនេះបានធ្វើឱ្យម៉ែអាថាអរហួសរកចាប់អីវ៉ាន់មិនចំពោះបន្តិចចាប់ត្រី បន្តិចចាប់បន្លែ ។ ភូមិម៉ាស៊ីនស្រូវ អ្នកភូមិផ្ទល់បំបែកបានជួយត្រេកអរគ្រប់គ្នា ។ សេចក្តីសង្ឃឹមបានមកដល់ក្រុមគេវិញខ្លះ ។

ជាដំបូងម៉ៅបានចូលទៅលេងអ្នកភូមិខាងត្បូងផ្លូវបំបែកជិតម៉ាស៊ីនស្រូវធំ ទៅផ្ទះលោកគ្រូជាន់ ទៅផ្ទះលោកគ្រូច័ន្ទ រួចគាត់បានត្រឡប់ទៅជាមួយលោកគ្រូវ៉ាតសួរសុខទុក្ខពូព្រឿងនិងអ្នក សន ។

ចេញពីគុកសើមៗ ម៉ៅមានសម្បុរជ្រះជាងធម្មតា ហើយមានចរិតនឹងដូចដើម ។ ឃើញដូចនេះ ពូព្រឿងបានថា :

- នៅតែមិនព្រមគ្រៀមសោះ ។ ម៉េចអស់ប៉ុន្មានថ្ងៃដែរ លោកគ្រូក្នុងគុកនោះជ្រះផងឥឡូវ

- ជិតមួយខែដែរ ។

- រស់នៅដូចម្តេចក្នុងគុកពិបាកយ៉ាងណា ?

ម៉ៅមិនបានឆ្លើយ ពូព្រឿងភ្លាមទេ ។ គាត់ហួតកន្ទុយបារីចងចំកំលៀងខៀវពីហោប៉ៅអាវសីមិគាត់ ។ បន្ទាប់មកគាត់ស៊កបារីទៅក្នុងកន្ទុយបារីនោះ រួចសូមភ្លើង

ពូព្រឿងអុជ ។ លោកគ្រូវ៉ាតឃើញលាន់មាត់ថា :

- បងបានកន្ទុយបារីល្អផង ថ្លៃប៉ុន្មាន ?

- មានតែមួយទេនៅស្រុកយើងនេះ "ម៉េចឆ្លើយសើចចេញធ្មេញសស្គុស" ពូឈុំបានឱ្យខ្ញុំនៅគុក

- អើម៉េចទៅឈុំ "ពូព្រឿងបានសួរ" ។ ស្នងជើងវាដែលត្រូវគេវាយនោះជាហើយ ឬនៅ ?

ជាហើយ ប៉ុន្តែគាត់ដើរមិនត្រង់ដូចដើមទេ ។ គាត់ដើរវៀចៗ ។ មិនដឹងថាថ្ងៃណាទេបានគាត់រួច ។ សាលាដំបូងមិនព្រមកោះហៅសួរទៀតសោះ... ។ គណៈអន្តរជាតិបានយកចិត្តទុកដាក់ដែររឿងនេះ តែដូចជាមិនបានផល សព្វថ្ងៃគាត់ត្រូវគេចាត់ឱ្យបោសច្រាសក្នុងគុហា ... ។

- ចុះអាអេងដែលគេចាប់មុនលោកគ្រូនោះវាយ៉ាងណាដែរ ?

- គាត់នៅជាមួយពូឈុំដែរ ។ គេចោទគាត់ថាលាក់កាំភ្លើង ឥឡូវគេលែងកោះហៅទៅសួរទៀតហើយ ប្រហែលជាគេឃុំចោលនៅគុករហូតហើយមើលទៅ ។

លោកគ្រូវ៉ាតបានកាត់ :

- ម៉ែអេងមកជួបខ្ញុំពីព្រឹកមិញ ពកូនតូចមួយមកផង ។ គាត់ប្រាប់ខ្ញុំថាកំពុងគិតគូរ...។ គាត់បានបញ្ចាំស្រែមួយថ្លៃពីរពាន់រៀល យកទៅជូនលោកកាន់សំណុំរឿងនៅសាលាដំបូង ... ។ គាត់ថាគេសន្យាឱ្យអេងរួចខ្លួនអាទិត្យក្រោយនេះដែរ ... ។

- ចុះបងហាមអ្នកមានដំណឹងពីគាត់ទេ " ម៉ៅបានងាកទៅសួរអ្នកសន" ។

- ចាសសុខសប្បាយទេ ចាំតែពេលឈប់តឹងតែងបន្តិចបានមកវិញ ។ ចុះលោកគ្រូរស់នៅដូចម្ដេចទៅ គេមានធ្វើបាបទេ ខ្ញុំចង់ទៅសួរណាស់ តែរវល់ពេករកដើរទៅណាផងមិនបាន ។

- មើលយ៉ាងម៉េចទៅគុកប្រាប់ខ្ញុំផងក្រែងលោះដល់វេនខ្ញុំ "លោកគ្រូវ៉ាតបានសួរ" យប់គេចាប់បងទៅ ខ្ញុំលោកគ្រូម៉េងបានទៅតាមភ្លាមតែសួរដំណឹងបងទៅមិនលេចសោះ ។

- ក្រោយដែលគេចាប់ខ្ញុំទៅភ្លាម គេជិះកខ្ញុំដាក់ឡាន នាំទៅឃុំនៅប៉ុស្តិ៍ប៉ូលិសកំពង់អស់មួយយប់ ។ គេគ្មានធ្វើបាបខ្ញុំទេ អ្នកដែលយាមខ្ញុំយប់នោះស្រួលណាស់ ។ គាត់បានឱ្យខ្ញុំដេកក្នុងប៊ុយរ៉ូធ្វើការ មិនបានបញ្ចូលខ្ញុំទៅក្នុងសែលលូលទេ ... ។ គាត់ដើរចុះឡើង បន្តិចៗគាត់មកអើតមើលខ្ញុំ គាត់ប្រាប់ខ្ញុំថា បើត្រូវការបារី ទឹកកក កាផេប្រាប់គាត់ ។ ហើយគាត់ថាគាត់មានក្មួយមួយមានចិត្តគំនិតដូចខ្ញុំដែរ ។ ព្រឹកឡើងគិញម្នាក់បាននាំខ្ញុំទៅប្រគល់លោកព្រះរាជអាជ្ញា ដែលបន្ទាប់មកបានឱ្យអ្នកយាមម្នាក់បណ្ដើរខ្ញុំទៅបន្ទប់ស៊ើបសួរសុភាចារបុរស ... ។

- គេចោទបងរឿងអ្វី ?

- ដូចប្អូនវ៉ាតឯងបានធ្វើសាក្សីឃើញស្រាប់ហើយ ។ មនុស្សប្អូនដប់នាក់បានផ្ដិតមេដៃប្ដឹងថាខ្ញុំទិតៀនដល់រដ្ឋាភិបាល ហើយថាខ្ញុំនិយាយមិនពិត ... ។ ខ្ញុំបានឆ្លើយបដិសេធពាក្យចោទទាំងស្រុង ហើយបានសូមឱ្យលោកសុភាជួយបកស្រាយមាត្រា១០៣នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញដែលបានបដិសេធច្បាប់ណារំលោភលើសេរីភាព សិទ្ធិ ដែលបានចងក្នុងមាត្រា៩ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញយើង ... ។ លោកសុភាបានឆ្លើយថាលោកជាចៅក្រម លោកមិនមែនជាអ្នកជំនាញបកស្រាយច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញទេ ហើយលោកបានប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្ញុំជាកូនក្ដី ត្រូវតែចាំឆ្លើយបានហើយ ... ។

- បងបានឆ្លើយដូចម្ដេចទៀតទៅ ?

- ឃើញលោកបន្ទោសដូចនេះ ខ្ញុំក៏សួរលោកថែមទៀតថា តើខ្ញុំត្រូវឃុំទេហើយនរណាស៊ីញ៉េឃុំខ្ញុំ ហើយតើអាងមាត្រាក្រមព្រហ្មទណ្ឌរដ្ឋបវេណីណាមួយ ។ លោកនៅស្ងៀមដាក់មុខមើលឆ្វេងស្ដាំ ហើយប្រាប់ខ្ញុំថា " លោកត្រូវរកសាក្សីថែម

ទៀតមក ខ្ញុំនឹងកោះមកសួរបញ្ជាក់"។ មួយស្របក់ក្រោយរួចពីសញ្ជឹង ចោលភ្នែកមើលខ្ញុំ លោកនិយាយតិចៗថា " ខ្ញុំមានកូនច្រើនគ្មាននរណាចិញ្ចឹមវាទេ បើខ្ញុំខានធ្វើការ ។ បើលោករួចខ្លួនឆាប់ ខ្ញុំជាមនុស្សមួយរូបដែលរីករាយត្រេកអរជាងគេ ... ។

ថាចប់ទទួលថ្ងៃត្រង់ដល់ម៉ោងឈប់ធ្វើការ លោកក៏ចុចកណ្ដឹងហៅអ្នកយាមឱ្យនាំខ្ញុំទៅឃុំក្នុងគុក រហូតដល់ថ្ងៃពីរ កញ្ញា ... ។

- ប៉ុណ្ណឹងហៅលោកល្អហើយ " ពូព្រឿងលាន់មាត់" ចុះដល់គុកយ៉ាងណាដែរពួកអ្នកយាមអ្នកគុកដូចម្ដេចទៅ ?

ម៉ៅបានសិកបារីមួយទៀតក្នុងកន្ទុយបារីអុជបឺតផ្សែងហុយទ្រលោមនិយាយ :

កន្លងទ្វារគុកភ្លាម មានអ្នកយាមមាឌធំមុខអុតបានទទួល ។ គាត់និយាយធំៗសម្លុតថា : មានលុយកាក់ទេផ្ញើទុកមក មានរឿងអ្វីហ្នឹង អើនយោបាយទៀតហើយ តែថាប់យ៉ាងហ្នឹងមានកន្លែងណាដាក់ ចង្អៀតណែនប៉ែស ហើយសែលលូលនេះ ... ។

គាត់បាននាំខ្ញុំបញ្ចូលក្នុងសែលលូលដែលមានមនុស្សប្រាំមួយនាក់នៅចាំ។ រួចកាលណាគាត់បានចាក់សោក្រាំងៗពីក្រៅ ។

ដើម្បីឱ្យដឹងការរស់នៅក្នុងគុកយ៉ាងដូចម្ដេច ខ្ញុំសូមជូនកំណាព្យមួយ ។ កាណាព្យនេះមិត្តសូផនដែលទើបមករួមសង្គមជាតិយើងក្រោយ កិច្ចព្រមព្រៀងហ្សឺណែវបានលបតែង ។

បន្ទាប់មកម៉ៅបានហួតក្រដាសមួយសន្លឹកហុចទៅឱ្យលោកគ្រូវ៉ាតនិយាយថាណេះប្អូនវ៉ាតមើលទៅធ្វើបទឱ្យអ្នក និងពូស្ដាប់ផង ។

លោកគ្រូវ៉ាតបានយកមកអានធ្វើបទថា :

៩. បរិយាកាសគុក

ច្រាវៗ ខ្នោះដែកទង្គិច ឮ   ម៉ោងជាងប្រាំភ្លឺអ្នកគុកក្រោក
ឡើងពីដំណេកមាត់កាកកោក   នាំគ្នាឡើងក្រោកដោះខ្នោះជើង ។
ពីគ្រប់ល្វែងធំឆ្អេះស្អុយឆ្អួល   ឬពីសែលលូលទិសត្បូងជើង
អ្នកគុកដើរចេញមុខសើងម៉ើង   រៀបកាយរៀបជើងប្រុងប្រាណចាំ ។
លើដីទីវាលអង្គុយទាប   ជាជួរក្បាលត្រៀបមួយជួរប្រាំ
រួចអ្នកតម្រួតត្រូវវេនចាំ   រាប់ក្បាលជួរប្រាំផ្ទៀងបញ្ជី ។
ស្រេចហើយកាលណាតម្រួតប្រាប់   ឡូឡាចំណាប់បន្ទោសស្តី
វាយដំច្រំធាក់គ្មានប្រណី   ប្រើសុទ្ធសម្តី អា និង មី ។
ចាត់ខ្លះទៅឡានកើបសំរាម   ខ្លះទៀតរបាមមានចាស់ថ្មី
ត្រូវគេដាក់ខ្នោះបណ្តើរខ្ចី   ទៅសួរសេចក្តីតុលាការ ។
ខ្លះទៅថែសួនផ្ទះលោកធំ   ខ្លះចាត់ទៅបំបោសលាសា
ខ្លះបោសចង្ហួរគុកគុហា   សម្អាតទីធ្លាឱ្យបាត់ធុំ ។
ខ្លះនៅជើងក្រានដណ្តាំបាយ   ពួកនយោបាយត្រូវនៅជុំ
គេហាមមិនឱ្យចេញពីក្រុម   ខ្លាចតែអប់រំក្រុមចោរបាន ។
ឱ្យចេះស្តាប់មិត្តស្គាល់សត្រូវ   ឱ្យរកផ្លូវត្រូវកែខ្លួនបាន
ឱ្យយល់ជំនួយវែងវំខាន   បើចង់ខ្មែរបានទុក្ខគ្មានល្ហែ ។
ចក្រពត្តិអាមេរិចមេចោរប្លន់   ជ្រៀតជ្រែកមកប្លន់ទឹកដីខ្មែរ
ប្រើគ្រប់កលល្បិចបំបែកខ្មែរ   ដោយបានផ្លាស់ប្រែភេទជំនួយ ។
ជំនួយសេដ្ឋកិច្ចមកយោធា   បង្ខំប្រជាឱ្យក្រំព្រួយ
ឱ្យញាក់ឱ្យផ្អើលដូចគេស្ទួយ   ក្រោកឡើងងើបជួយដេញចក្រពត្តិ ។
នាំយករឿងនេះចូលគ្រប់ទី   ជជែកវក់វីពេញគុកវត្ត
ឃើញជាក់អាមេរិចមេចក្រពត្តិ   ចង់ព័ទ្ធស្រុកខ្មែរឱ្យខ្ញុំវា ។

គុកកំពង់ ថ្ងៃ ២៥ - ៨ - ៥៥

១០. យប់ក្នុងគុក

ប្រាវៗកំឡុងប្រាំនាទី អ្នកគុកក្បាលមីរចូលខ្នោះជើង
រួចអ្នកតម្រួតដើរចុះឡើង រាប់ក្បាលពួកយើងចុះបញ្ជី ។
ឈ្ងោកមើលក្រោមគ្រែកៀនជញ្ជាំង ក្រែងមានបំបាំងលាក់ឡោស៊ី
ដែកគោលខ្សែលួសកាសែតថ្មី ក្រែងលាក់ក្រោមដីបង្កប់នៅ ។
ក្រោយមកតម្រួតទាញកូនសោ បិតទ្វារចាក់សោពីខាងក្រៅ
ទុកឱ្យអ្នកគុកដេកហាលនៅ ក្នុងក្រោលលំនៅធុំឆ្អេះស្អុយ ។
ក្នុងក្រោលអ្នកគុកចាប់ជដែក មានរឿងប្លែកៗកំសាន្តព្រួយ
ខ្លះនឹកឃើញឈ្មោះមិត្រមកជួយ ឱ្យបារីមួយលបឱ្យការ ។
ខ្លះខឹងតម្រួតជេរវាយស្តី ខ្លះបន្ទោសស្តីតុលាការ
ត្រូវសំណូកគេភ្លេចមុខការ ដើរផ្លូវមុសាអាងដាក់គុក ។
ខ្លះគិតបារម្ភអនាគត ព្រោះជិតកំណត់ចេញពីគុក
ត្រឡប់វិលវិញទៅភូមិស្រុក ទៅជួបអស់មុខបងប្អូនមិត្រ ។
ខ្លះផ្តើមនិយាយនយោបាយ អត្ថាធិប្បាយរឿងអាមេរិច
ចូលមកក្នុងស្រុកនាំវីវក អាវុធសន្ធឹករាយពេញដី ។
ឱ្យមានចាប់ចងពេញទាំងស្រុក ទន្រ្ទានបុករុកជ្រៀតគ្រប់ទី
ចាក់ចុចឱ្យខ្មែរបែកសាមគ្គី ដើម្បីវាស្រួលជិះជាន់យើង ។
ស្នូរសព្ទជដែក ឮស្នូរអ៊ូ បំបាត់អស់ស្នូរនៃខ្នោះជើង
ដល់ម៉ោងប្រាំពីរស្ងូត្រធម៌ឡើង ស្នូរជើងប៉ុន្មានបាត់ស្ងួនស្ងៀមឈឹង ។
លុះស្ងូត្រធម៌ចប់ហើយកាលណា សញ្ញាភ្លើងភ្លែតប្រាប់នៅហ្នឹង
ឱ្យឈប់ ឮមាត់ស្ងប់ឱ្យឈឹង អ្នកគុកសញ្ជឹងឃើញឧបទ្រព ។
ពាក្យខ្សឹបពាក្យខ្សុចនៅមានឮ អ្នកខ្នោះបន្លឺពាក្យចុបៗ

អ្នកវេនចាំយាមខំស្ទុះហុច ធុងអាចម៍ស្អុយឡប់ឱ្យនោមជុះ ។
យប់កាន់តែជ្រៅសូរចម្លែក គ្រោកក្រាកខ្នោះដែកលាន់ចម្រុះ
លាយសូរចុបៗហៅនោមជុះ សូរសព្ទទាំងនោះយប់គុកខ្មែរ ។

គុកកំពង់ ថ្ងៃ ២៧ - ៨ - ៥៥

មើលចប់លោកគ្រូវ៉ាតបត់ទុកដាក់ហោប៉ៅអាវគាត់និយាយថា ៖ ខ្ញុំទុកយកទៅឱ្យប្អូនបងស្តាប់ ... ។ យីនៅគុកនៅតែមានដាក់ខ្នោះទៀត ។ ចម្លែក កាលពីឆ្នាំ១៩៤៧ ពេលសម្តេចរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ខ្ញុំឃើញគេមិនដាក់ច្រវាក់អ្នកគុកធ្វើការទេនៅកំពង់ ... ។

យីនៅគុកមានសូត្រធម៌ផង ... ពូព្រឿងបានភ្ញាក់ ហើយស្អីមានធ្វើចុបៗ ហៅជុះនោម ... គ្រោកក្រាកខ្នោះ ដែកវេទនាណាស់ ... ។

- លោកគ្រូសំរាន្តយប់ដូចម្តេចទៅ ? អ្នកសនបញ្ជាក់ គេមិនដាក់ខ្នោះទេឬ ?

- យើងនៅគុកបន្ទប់តូចគ្នាប្រាំមួយនាក់ដេកចំហៀងខ្លួន ។ តម្រួតចាក់សោពីក្រៅ ។ ពេលដែលអ្នកគុកក្នុងក្រោលត្រូវបង្ខំសូត្រធម៌ យើងក្នុងសែលលួល បានបបួល ជជែករឿងផ្សេងៗ ហើយមានថ្ងៃណាមួយព្រួយអផ្សុកតប់ប្រមល់ពេកក៏បានបបួលគ្នាច្រៀងចម្រៀងផ្សេងៗ ។ មិត្រសូផនសំឡេងពីរោះបទពីរោះច្រើនណាស់ ។ គាត់បានច្រៀងបទ “ផ្ការំដួលខៀវខ្ចី” បទបង្កើនផល “ជ្រូកមាន់ទា” ។ ពីរោះអស្ចារ្យហើយ ចាំតែគាត់រួចពីគុកមកខ្ញុំនាំគាត់មកច្រៀងប្រណាំងនឹងថាសសារីមប៉ាក់ ស្មៀនឈិន ... ។

ម៉ៅនិយាយជក់ញាប់មាត់ ។ លោកគ្រូវ៉ាតឃើញពេលកាន់តែល្ងាចបានកេះគាត់ថា “ល្មមហើយបង តស់យើងទៅផ្ទះយើងវិញ ក្រែងមានភ្ញៀវមកចាំ” ។

លោកគ្រូវ៉ាតបានក្រោក ម៉ៅក្រោកតាម រួចអ្នកទាំងពីរលាពូព្រឿង អ្នកសនមកផ្ទះបៀតម៉ាស៊ីនស្រូវវិញ ... ។

១១. ពេលចូលភេទ

... ១៦ កញ្ញា ថ្ងៃចូលរៀន ។ លាហើយវិស្សមកាលពីរខែ ។ លាហើយវ៉ាកង ធំ ។ អ្នកភូមិស្រីប្រុសបានប្រជ្រៀតគ្នាទៅមុខសាលារៀនរកកន្លែងឱ្យកូនរៀន ។ ម្នាក់ៗ សុទ្ធដឹកដៃអាច្រម៉ក់របស់ខ្លួនមក ។ ខ្លះមុខរីកសើចដាក់គ្នា ។ ពួកនេះបានកន្លែងឱ្យកូន រៀន ។ ខ្លះទៀតមុខក្រៀមដឹកដៃកូនត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ពោលត្អូញប្រាប់គេឯងថា " ឯងខំចូលលុយសង់សាលានឹងគេដែរនៅតែខ្វះទៀត" ។ ពេញអស់ហើយគ្មានកន្លែង ណាឱ្យអាច្រម៉ក់រៀនទេ ។ ដឹងឆ្នាំណាទេបានគេឱ្យគ្រូ បានគេសង់សាលារៀនថែម ទៀត ។ ដឹងឆ្នាំណាទេ ក្មេងៗបានកន្លែងរៀនគ្រប់គ្នា ។

បើប្រជាជនខ្វល់ប្រជ្រៀតរកកន្លែងឱ្យកូន ឯក្រុមគ្រូក៏មានកង្វល់ដែរ ។ នៅថ្ងៃ ចូលរៀន សំបុត្របង្គាប់មួយខ្ទាស់បីច្បាប់បានផ្ញើមកដល់ មន្ទីរចាត់ការសាលា ។ សំបុត្រ ទីមួយបានបង្គាប់លោកគ្រូវ៉ាតឱ្យផ្លាស់ទៅត្រើយម្ខាង ។ សំបុត្រទីពីរបានហូត លោក គ្រូថាន់ទៅដាក់នៅចំការ ។ សំបុត្រទីបីបានបង្គាប់លោកគ្រូច័ន្ទឱ្យបោះពួយឆ្លងខេត្តពីរបី ទៅដែនលាវ ។

ការផ្លាស់ប្តូរនេះមិនបានបញ្ជាក់ គ្រូនៅម៉ាស៊ីនស្រូវផងទេ តែព្រឹត្តិការណ៍នេះ បានឱ្យគ្រូទៅនិងគ្រូនៅមានយោបល់ផ្សេងៗ ។

លោកគ្រូវ៉ាតបានបញ្ចេញអារម្មណ៍ថា :

"..... ខ្ញុំមិនចូលចិត្តនឹងការផ្លាស់ទេ បើសិនជាខ្ញុំបង្រៀនសិស្សមិនជាប់ ។ ឆ្នាំទៅ គ្រាន់ដែរ ជាប់បានជាង១០នាក់ ចូលវិទ្យាល័យកំពង់ ។ ម្យ៉ាងទៀតខ្ញុំស្តាយណាស់មិន បាននៅស្រុកនេះបានយូរបន្តិចទៀត ។ ស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវបានចងចិត្តខ្ញុំជាខ្លាំង ។ ខ្ញុំ សប្បាយនឹងបានរួបរួមជាមួយមិត្ត ជាគ្រូ និងប្រជាជនបង្កើតសមាគម ពង្រីកសាលា ។ ពិតមែនតែខ្ញុំក្រដាក់តុងទីនមួយក្បាល ខ្ចីគេកាលម៉ែអាវ៉ាឆ្លងទន្លេ នៅតែខំលៃលក ២០ - ៣០៖០០ រាល់ខែជួយសមាគមសង់សាលា ។ ខ្ញុំស្តាយណាស់ដោយមិនបានជួយ ពង្រីកសាលា និងអនុវិទ្យាល័យនៅស្រុកនេះក្នុងឆ្នាំក្រោយៗ ។ "

លោកគ្រូថាន់បានថ្លែងថា :

"…. ស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវជាស្រុកកូនខ្ញុំ ជាភូមិម៉ែក្មេកឪក្មេកខ្ញុំ ។ យើងបានទាំងសន្សំសង់ផ្ទះមួយនៅទីនេះផង ។ ការផ្លាស់ចេញពីស្រុកនេះ ធ្វើឱ្យខ្ញុំរំខានច្រើន ។ ម៉ែអាថាមិនដាច់ចិត្តទៅចោលផ្ទះសម្បែងគេទេមើលទៅ ។ ហើយម្យ៉ាងទៀតសព្វថ្ងៃខ្ញុំជាប់ទទួលក្មួយបីនាក់ឱ្យនៅរៀនផង ។ នឹកដល់ក្មេងទីទ័លទាំងនោះ ស្ទើរប្រេះដើមទ្រូង ។ ខ្ញុំមិនអស់ចិត្តសោះ បើកាលណាខ្ញុំបង្រៀនមិនកើត ខ្ញុំខ្វះសមត្ថភាព ខ្ញុំខ្ជិល ។ ប៉ុន្តែតាំងពីធ្វើការមក ខ្ញុំបានឡើងថ្នាក់រាល់ពីរឆ្នាំ … ។ មិនគួរឡើយយករឿងក្រៅពីការបង្ហាត់បង្រៀនមកជាទីអាងផ្លាស់ដូចនេះទេ …" ។

លោកគ្រូ ច័ន្ទបានស្តីថា :

"… មិនមែនទើបមួយខែ មួយឆ្នាំទេ ដែលខ្ញុំមកនៅស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវនេះ ។ ខ្ញុំមកតាំងពីស្រុកនេះមានសាលាតែមួយនៅមុខសាលាស្រុក តាំងពីស្រុកនេះមិនទាន់មានម៉ាស៊ីនស្រូវម្ល៉េះ ។ ខ្ញុំបានមកនៅស្រុកនេះ ១៣ឆ្នាំហើយ តាំងពីខ្លួនមួយរហូតដល់មានប្រពន្ធ កូន៥នាក់ឥឡូវ ។ កាលប៉ុន្មានឆ្នាំមុន គេហៅខ្ញុំទៅកំពង់ ខ្ញុំបានសុខចិត្តទៅតែកន្លះឆ្នាំ រួចឆ្នាំត្រឡប់មកស្រុកវិញ ។ ខ្ញុំជាប់ចិត្តនឹងស្រុកនេះជាពន់ពេក ។ ខ្ញុំទុកស្រុកនេះជាស្រុកកំណើតខ្ញុំទៅហើយ ។ លាក់បាំងអ្វីការឃ្លាតចេញពីស្រុកនេះ ធ្វើឱ្យខ្ញុំស្រណោះ មិនខុសពីខ្ញុំឃ្លាតចេញភូមិខ្ញុំមករៀនវត្តបួទុមកាលពីកុមារទេ ។ ខ្ញុំសោកស្តាយខ្ញុំរលឹកមិត្តភ័ក្តិដែលលេងបាយខុំ ប៉ាក់គ្រលុំ បេះផ្លែអំពិល កាលពីក្មេង យ៉ាងណាក៏ខ្ញុំស្រណោះមិត្រភ័ក្តិ បងហម ពូសែម ពូសម ពូខ្មាវ … ដូចនោះដែរ ។ តែខ្ញុំសង្ឃឹមថាខ្ញុំទៅនេះមិនយូរអង្វែងឡើយ ។ ពេលសម្រាក ពេលវ៉ាកង ខ្ញុំមុខជាឆ្លៀតមកលេងវិញជាមិនខាន ហើយយើងមុខជាបានជជែកពិភាក្សាគ្នាពីការកសាងអនុវិទ្យាល័យនៅស្រុកយើង ពីសៀវភៅសិក្សាជាភាសាខ្មែរ ពីការកែប្រែការសិក្សាឱ្យស្របតាមប្រទេសយើងឯករាជ្យ ពីសមាគមគ្រូ ពីការរស់នៅប្រជាជនស្រុកលើ ដែលខ្ញុំទៅនៅជាមួយក្នុង

ពេលខាងមុខនេះ ... ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថាមិត្រយើងមុខជានឹងជួយលើកទឹកចិត្ត គ្រូបន្លាស់ពួកយើងឱ្យមានចិត្តស្មារតី ដូចយើងជាមិនខាន ... ។"

លោកគ្រូម៉េងដែលជាអ្នកនៅបានឱ្យយោបល់ថា :

ការផ្លាស់ប្តូរនេះមិនបានពញ្ញាក់ពួកយើងទេ ។ តែភេទការណ៍នេះបានអោយខ្ញុំព្រួយផងអរផង ។ ព្រួយដោយយើងបែកគ្នា ដោយមិត្រយើងដែលត្រូវចាកចេញទៅឆ្ងាយ ត្រូវបង់ខាតគ្រប់ផ្លូវខាងសម្ភារៈត្រូវចោលទីលំនៅ ត្រូវខ្ចីបុលប្រាក់គេឯងធ្វើដំណើរទៅ ... ។ អរដោយជឿជាក់ថា មិត្រយើងដែលត្រូវទៅ សុទ្ធជាអ្នកសំខាន់ៗអាចពាំយកទៅផ្សាយ និងបណ្តុះនៅទីកន្លែងថ្មីនូវឧត្តមគតិរបស់យើង ... ។

១២. ហួសជួស

មួយអាទិត្យក្រោយថ្ងៃទទួលសំបុត្របង្គាប់ លោកគ្រូច័ន្ទ លោកគ្រូថាន់ លោកគ្រូវ៉ាត បានចេញពីស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវ ទៅទីកន្លែងថ្មីតែសព្វខ្លួន ។ បន្លាស់គាត់បានមកជំនួសវិញ ។ ដូចគ្រូទៅ គ្រូមកសុទ្ធតែត្រូវផ្លាស់មកមិនស្រួលដែរ ។ លោកគ្រូថ្មីទាំងបីសុទ្ធតែមានសកម្មភាពខ្លាំងគ្រាន់ កាលពីវ៉ាកងធំ ។ ជីវភាពដូចគ្នា គំនិតដូចគ្នា ។ បើគ្រូនៅពាម នៅកំពង់ ... ត្រូវគេហាមឃាត់យ៉ាងណា គ្រូស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវក៏បានទទួលការហាមឃាត់យ៉ាងនោះដែរ ។ គេសុទ្ធតែគ្រូស្រទាប់ក្រោម រស់នៅកៀនកោះស្រែចំការក្នុងវត្ត ក្នុងភូមិជាមួយប្រជាជនដូចគ្នា ។ គេត្រូវចោទប្រកាន់ ហើយបានទទួលគ្រោះទណ្ឌកម្មដូចគ្នា ។ ដូចនេះហើយ ការសាមគ្គីរវាងគ្រូៗ នៅស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវគ្មានបានល្អក់បន្តិចឡើយ ។ ផ្ទុយទៅវិញ គ្រូថ្មីបាននាំនូវការពិសោធរបស់ខ្លួន ហើយបានក្រេបជញ្ជក់ការពិសោធពីស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវ បន្ថែមទៅវិញ ... ។

រាល់ថ្ងៃកន្លងទៅ ភេទការណ៍ជាច្រើនបានប្រែប្រួលនៅស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវ ។ លោកចាស់ស្រុកបានផ្លាស់ទៅនៅខែត្រផ្សេង ។ លោកថ្មីបានមកដល់ ។ បរិយាកាសតឹងតែងបានធូរស្រាល ។ អ្នកដែលត្រូវចាប់ពី កក្កដា សីហា កញ្ញា បានត្រូវដោះលែងខ្លួន ។ នាយអេងបានរួចខ្លួនត្រឡប់មកជួបម៉ែឪវិញ ។ ឯចំណែកពាក្យចចាមអារាម រកចាប់ចងក៏បានបាត់ស្ងាត់ ។ ប៉ូលិសមុយបានមកលបខ្សឹបប្រាប់អ្នកសនថា ៖

ស្រុងយើងស្រួលវិញហើយ អាហមគ្មានរឿងអ្វីទេ ហៅវាមកធ្វើស្រែវិញចុះ... ។

ពូសែមភូមិឯជើងបានឈប់គេច ។ គាត់ចេញមកប្រកបរកស៊ីដូចដើមវិញ ។ លោកគ្រូថាន់ លោកគ្រូវ៉ាតបានឆ្លៀតមកលេងស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវ នៅពេលឈប់សម្រាកមួយឬពីរថ្ងៃ ... ។ លោកគ្រូច័ន្ទបានផ្ញើដំណឹងមកថា គាត់បានសុខសប្បាយជាទេ ហើយបានសូមឱ្យមិត្តភ័ក្តិខំបន្តការកសាងសមាគមតទៅទៀត ... ។

នៅក្រោយអ៊ុំទូកខែកត្តិក បងហមបានត្រឡប់មកភូមិគាត់វិញ ។ គ្រូចាស់ ក៏ដូចគ្រូថ្មី អ្នកភូមិគរ ក៏ដូចអ្នកភូមិដើមពោធិ៍ បានត្រេកអរទៅសួរសុខទុក្ខគ្រប់គ្នា ។ ប៉ូលិសមុយមិនបានធ្វើ គ ថ្លង់នឹងមិត្រចាស់របស់គាត់ឡើយ ។ ល្ងាចមួយចេញពីធ្វើការ គាត់បានទៅលេងមិត្រគាត់ ។ គាត់មានទាំងយួរស្រាមួយដប និងពងមាន់បីដំបទៅផង ។ គាត់ហៅពូព្រឿងឱ្យមករួមវង់ជាមួយគាត់ និងសម្លាញ់គាត់នៅលើគ្រែគៀនជញ្ជាំងខាងជើង ។ គាត់និយាយដោយរីករាយថា :

កុំតែចេះគេចទាន់ កុំអីខ្ទោះស្រេច ។ អញអរលែងនិយាយហើយ ពេលដែលមកជាមួយចីដោយ រកអាឯងមិនឃើញ ... បើសិនជាឃើញហោចណាស់ ក៏បីខែដែរអានាង ... ។

- អញមានទោសអ្វី ?

- ចាំបាច់មានទោស ឃើញទេលោកគ្រូម៉ៅ ថៅហ្វាយនាយអាវែងនោះជាប់ជិតមួយខែទទេ ហើយនឹងគាត់ផង ។ តើគាត់មានរឿងអី ? អញបានជួបគាត់នៅគរម្ដងដែរ ។ អញបានស្ដាប់គាត់និយាយ អញគ្មានឃើញគាត់និយាយប៉ះពាល់អ្វីឡើយ ។ គាត់និយាយពីការរស់នៅវេទនារបស់រាស្ត្រពីយើងត្រូវរកសេរីភាព សិទ្ធិពីរបៀបដោះស្រាយ កែប្រែការរស់នៅពីជំនួយអាមេរិចកាំង បំបាត់អព្យាក្រឹត អធិបតេយ្យភាពខ្មែរយើង ។ គាត់គ្មានចាក់ដោតនរណាមួយឡើយ ។ ម្ល៉ឹងហើយនៅតែមានអាជា អាអ៊ុត ... មុខក្រាស់ផ្ដិតមេដៃចាប់គាត់យកទៅដាក់គុកមួយខែនៅកំពង់ ... ។

- បើដឹងអញ្ចឹងដែរម៉េចតែអាវែងដើរចាប់គេ

- នៅតែឆ្ងល់ទៀត អញបានប្រាប់អាវែងញឹកហើយ បើឯងធ្វើកុំចេញមុខពេក ។ អញមិនមែនអ្នកនយោបាយទេ ។

- អាមុយឯងនេះជាប្រដាប់ម៉ាស៊ីនសម្រាប់តែគេមួលឱ្យសម្រេចនយោបាយគេ ។ នៅជាមួយបារាំង អាវែងបារាំង ជាមួយជប៉ុន អាវែងជប៉ុន ។ ជាមួយអាមេរិចកាំង

អាវ៉ែងអាមេរិចកាំង ។ មិនល្អទេរបៀបនេះ ។ យើងកើតមកជាមនុស្សត្រូវតាំងខ្លួនជាមនុស្ស ។ អ្វីដែលហៅមនុស្សនោះ មនុស្ស គឺត្រូវស្គាល់ខុស ស្គាល់យុត្តិធម៌ ស្គាល់អយុត្តិធម៌ ...

- កុំធ្វើគ្រាន់ អាហាម ប៉ូលិសមុយនិយាយយកដៃទះក្បាល បងហាម ។ អាវ៉ែងពីដើមនៅតែជាមួយនឹងអញ កាលនៅចាំប៉ុស្តិ៍ផឹកស្រាមិនឱ្យលុយចិនដូចតែគ្នា ... ។

- អញពុលតាមបារាំងវាបង្ខិក ឥឡូវអញឃើញទោសអញ ស្តាយអញខំកែប្រែ ។

- ឈប់និយាយអាហាមពីរឿងនយោបាយទៀត ... ។ អញមកនេះអញមកសប្បាយ ។ អញមកបបួលអាវ៉ែងផឹកទេតើ

ថារួចប៉ូលិសមុយលើកកែវដាក់សួរគ្រេប ហើយគោះពងហុត ។ គាត់ហៅអ្នកសនថា :

អ្នកៗ សូមអំបិលបន្តិចមក មានកន្ទួត អម្ពិលទេយកមក

អ្នក សន ញញឹមបានយកកន្ទួត អម្ពិលពីរបីក្តួរមកឱ្យ ។ ប៉ូលិសមុយដាក់មួយកែវ ហើយថែមមួយកែវទៀត ។ បន្តិចគាត់ទាររកនេះ បន្តិចគាត់ទាររកនោះ ។ គាត់អង្គុយ បន្តិចគាត់ក្រោកនិយាយផ្កាដៃជើងតែម្នាក់ឯង ។ គាត់និយាយគ្រប់ ។ បន្តិចគាត់និយាយពីចៅហ្វាយនាយគាត់មុនៗ បើកក្បាលបៀនៅក្នុងផ្ទះ ពីលោកខ្លះមានស្រីច្រើននៅរាយគ្រប់ឃុំ ពីលោកខ្លះទៀតប្រើគាត់ឱ្យកំហែងទិញកូនក្រមុំគេ ៥០០៖០០ ។ គាត់និយាយពីលោកថ្មីស្រួលមិនដែលជេរម្រ៉ាយប៉ូលិសដូចលោកមុនទេ... ។ អ្នក សន ដួសបាយជូនក៏គាត់មិនពិសា ។ គាត់ពឹតតែពីផឹកមួយកែវ ហើយមួយកែវទៀត ។ អស់ស្រាពីដបគាត់ទាររកទៀត ។ បងហាមឃាត់គាត់មិនស្តាប់ ។ គាត់ថាគាត់មិនទាន់ស្រវឹងទេ ថាពោះគាត់ចាស់ផឹកមិនទាន់ដល់ដួសទេ ។ មុខគាត់ឡើងក្រហមភ្នែកគាត់ក៏ក្រហមបែកញើសពេញទាំងខ្លួន ។ គាត់ក្រោកឡើងទ្រេតទ្រោតត្លួញឈឺក្បាលចង់ក្អួត ។ គាត់ដួលដេកនៅលើគ្រែស្តោះទឹកមាត់ញឹក ។ ខ្លួនគាត់ធំស្រាហ្មង ។ គាត់ដួលដេកបាត់មាត់ ។

បងហាមបានយកក្រមាគ្របដណ្ដប់ឱ្យនិយាយថា : "អាមុយហួសដូសហើយ" ខ្ញុំពីដើមដៃគូនឹងវា តែឥឡូវខ្ញុំដុសក្អែលអាណានិគមនិយមបានខ្លះ... ។

បន្ទាប់មកគាត់អង្គុយជជែក ជាមួយពូព្រឿងនៅលើគ្រែជញ្ជាំងខាងត្បូងវិញ ឯអ្នកសន ក៏បានលើកចានទៅលាងនៅផ្ទះបាយ ... ។

១៣. វ៉ាកងខែចេត្រ

ខែចេត្រសាលារៀនបិទទ្វារសម្រាកខែក្ដៅ ។ សិស្សវិទ្យាល័យ អនុវិទ្យាល័យខ្លះបានត្រឡប់ទៅស្រុកកំណើតវិញ ខ្លះមានឆ្លៀតទៅលេងបងប្អូនមាមីងនៅខេត្តផ្សេងៗ ។ ខ្លះទៀតបានទៅជាមួយឪពុកម្ដាយមិត្តភ័ក្តិមើលប្រាសាទបូរាណឬទៅកំសាន្តនៅកែបមាត់សមុទ្រ ... ។ គ្រូបង្រៀនខ្លះនៅស្រុកស្រែចំការបានចូលមកលេងក្រុង ។ គ្រូខ្លះដែលត្រូវផ្លាស់ពីខែ កញ្ញាមុនបានវិលមកលេងកន្លែងចាស់ខ្លួនវិញ ។

នៅខែសម្រាកចូលឆ្នាំនេះ មុខគ្រូចាស់ៗខ្លះ ដែលបានទៅបាត់ពីដើមឆ្នាំ បានលេចមកស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវវិញ ។ លោកគ្រូថាន់ បាននាំប្រពន្ធកូនគាត់មកមុនគេ ។ លោកគ្រូវ៉ាតពិតមែនតែសំណាក់កំពង់ជាមួយឪពុកក្មេកគាត់ក៏មិនភ្លេចមកអើតកន្លែងចាស់គាត់ឡើយ ។ លោកគ្រូច័ន្ទបានត្រឡប់មកជួបជុំប្រពន្ធកូនគាត់ក្រោយគេបន្តិច ។

នៅវ៉ាកងតូចនេះ គ្រូតូចតាចស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវបានគួរសមទាក់ទងរកគ្នាយ៉ាងស្និទ្ធស្នាល ។ បន្តិចលោកគ្រូម៉េង ធ្វើការបញ្ជៀវអញ្ជើញលោកគ្រូច័ន្ទ លោកគ្រូថាន់... ទៅលេងផ្ទះ ។ បន្តិចម៉ែអាថាបានផ្ញើម្ទាស់ពីចំការយកទៅជូនប្រពន្ធលោកគ្រូច័ន្ទ ... ។ អ្នកសនប្រពន្ធបងហាមបានទៅដល់ផ្ទះសាកសួរសុខទុក្ខអ្នកទើបមកដល់ថ្មី ... ។ ការនឹករលឹករាប់អានគ្នា បានធ្វើឱ្យគេដើរទៅមករកគ្នាលែងញញើតញញើម មើលឆ្វេងស្ដាំដូចកាលទើបចូលរៀនទៀតហើយ ។ គេគុយទាវ កាផេ នៅផ្លូវបំបែកផ្ទះអាចិកលាងនិយាយចំអែចំអន់គ្នាលេងសើច ក្អាកក្អាយ ។ គេដណ្ដើមគ្នាចេញលុយឱ្យចិនថា :

" អ្នកស្ទឹងត្រែងកុំអី ទុកឱ្យអ្នកស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវចេញបានហើយ " ។

ក្រៅពីការប្រជុំគ្នានៅផ្សារ គេបានឆ្លៀតទៅសួរសុខទុក្ខមិត្តនៅភូមិ ឃុំ ។ គេសួរដំណឹងពីភូមិដើមឫស្សី ។ គេជិះកង់ទៅលេងគរ គេទៅជួបនឹងបងសែមនៅភូមិជើង ។ គេសួរដំណឹងពីនាយអេង គេនឹកអនុស្សាវរីយ៍ពីគ្រូម៉ៅ ។ គេចង់ទៅកំពង់ គេចង់ទៅពាម គេចង់ទៅភូមិពូសន ។ គេចង់ធ្វើគ្រប់ ... តែពេលចូលរៀនជិតមកដល់ ។ លោកគ្រូច័ន្ទក៏លាន់មាត់ថា :

" មិនទាន់បានអីផងដល់ពេលទៅវិញហើយ" ។

លោកគ្រូម៉េងឃើញថ្ងៃបែកគ្នាជិតមកដល់ បានស្នើបងហាមឱ្យរៀបចំផ្ទះលាងមិត្តដែលត្រូវទៅ ។ បងហាមបានពឹងអាចិកគ្រុយដែលជាអ្នកដៃស្រស់ខាងគុយទាវគោនៅក្បែរម៉ាស៊ីនស្រូវមុខផ្ទះគាត់ អាចិកគ្រុយបានកាប់មាន់ កាប់ទាយកមកឱ្យនិយាយប៉ៃឡាំសើចលេងថា " អញឡើងហើយពួកអាបងហាមឯងនេះឡូចតែអញអីចឹង ។ អញក្រអញចូលចិត្តតែអាណាជួយអ្នកក្រឡូចស្រុកចិនឥឡូវ ... ។"

ពេលបាយ ផ្កាច់វ៉ាកងគេជួបជុំគ្នាជាងដប់នាក់ ។ លោកគ្រូវ៉ាត លោកគ្រូវ៉េតបានមកតាំងពីកំពង់ ។ លោកគ្រូ សេន បានមកពីពាម ។ គេចំអែចំអន់គ្នាលេង ។ គេសរសើរពីសម្លគេថាបើតែឆ្ងាញ់យ៉ាងនេះមកទៀតហើយ ។ គេថាលោកគ្រូវ៉ាតពូកែលាងចាន ... ។

រួចបាយគេក៏បានចាប់និយាយពីការដែលគេបានជួបប្រទះនៅក្រោយពេលបែកគ្នាប៉ុន្មានខែមុន ។

លោកគ្រូថាន់បានដំអូញមុនគេថា :

- ពិបាកណាស់ស្រុកចំការនោះ ។ ខ្ញុំទ្រាំមិនបានទេ ។ ឆ្នាំក្រោយសូមរត់ហើយ ។ ថាម៉េចក៏ថាចុះពិបាកណាស់ ។ តាំងពីផ្លាស់ទៅខ្ញុំចាយលុយអស់សន្ធឹក ។ គុងទីនមួយក្បាលអស់រលីងមិនដឹងបានអី ... ។ ម៉ែអាថាមិនស្រួល អាកូនតូចឈឺជាប់ ... ។

- ចំណែកខ្ញុំក៏យ៉ាប់ណាស់ដែរ ។ ប្រាក់ខែលែងគ្រប់តែម្តង " លោកគ្រូច័ន្ទបានកាត់ " ។ ឯងនៅឯមេឃ ឯដី ឯណា ឯនោះ ឯកូនប្រពន្ធនៅឯនេះ ។ គេទៅផងមិនបាន ផ្ទះពីរខ្ទីគេចាយរាល់ខែ និយាយពីយ៉ាប់លែងនិយាយខ្ញុំមិនដែលចេញស្តីប្រាប់នរណាទេរឿងនេះ ... ។

ស្តាប់ឮ ដូចនេះ លោកគ្រូម៉េងបានកាត់ :

- មិនមែនតែលោកគ្រូឯងទេ ដែលវេទនា ។ គ្រប់គ្រូតូចតាចស្រទាប់ក្រោមវេទនាដូចគ្នា ។ លោកគ្រូហេង អ្នកគ្រូម៉ន បន្ទាស់លោកគ្រូក៏វេទនាណាស់ដែរ ។ អ្នកគ្រូម៉នត្រូវផ្លាស់មកធ្វើទីនេះ ឃ្លាតពីឪពុកម្តាយចាស់ៗ នៅឯភ្នំពេញឯនោះ ។ ឯចំណែកគ្រូៗ ដែលនៅក៏មិនមែនស្រួលដែរ ។ យើងតឹងទ្រូងជាប់ ។ ដូចលោកគ្រូជ្រាបហើយ មិនចាំបាច់រាប់រៀបឱ្យវែងឆ្ងាយទេ ... ។ លោកគ្រូដឹងហើយ ជួបប្រទះហើយ ... ។ ខ្ញុំជៀសធ្វើនាម៉ឺន តុលាការបាល័ដ្ឋ ព្រោះខ្ពិលអែបអប ខ្ពិលសូក ដល់មកធ្វើគ្រូនៅតែឮសំណូក នៅតែជួបរបៀបលុតក្រាប ។ ឱកាសណាទៅយើងនឹងបានផុតការសម្លុតទៀត ... ។ តើធ្វើដូចម្តេចទៅ ?

គិតមួយស្របក់លោកគ្រូ ច័ន្ទ បានឱ្យយោបល់ :

- យើងខំពង្រីកសមាគមសាលារៀន ខំច្រាកលុយ ខំឡើងប្រក់សាលា តើយើងធ្វើដើម្បីផ្គាប់ផ្គុននរណា ? យើងដែលបានស្ម័គ្រចិត្តរួមគ្នាចាយកម្លាំងកាយ កម្លាំងប្រាក់ដូចនេះមិនមែនដើម្បីបុណ្យសក្តិ ដើម្បីតម្រូវចិត្តលោកនោះក៏ទេដែរ គឺយើងធ្វើដើម្បីកូនប្រជាជន ដើម្បីប្រឆាំងនឹងអវិជ្ជា ។ ការយើងធ្វើនេះបានផលជាក់ស្តែងទេ ? មិនបានដូចបំណងយើងទាំងអស់ពិតមែន តែសាលាដែលទ្រេតទ្រោតធ្លុះធ្លាយ យើងបានទ្រទល់តម្រង់ យើងបានប្រក់ជួសជុល យើងបានទាំងបង្កើតថ្នាក់ពីរថែមទៀត បើកឱ្យកុមារា កុមារីតូចៗបានរៀនជាង១០០នាក់ផង ។ ចំពោះការយើងធ្វើនេះ តើប្រជាជន

ទឹងនឹងយើងទេ ? ប្រជាជនស្រឡាញ់យើងជួយយើងពេញទី មានពួសានជាដើមបាន ទាំងខំធ្វើពាក្យទៅសូមគ្រូពីកំពង់ ពីភ្នំពេញរដ្ឋសភាទៀតផង ។ ម្យ៉ាងទៀត កាលពីដើមឆ្នាំចូលរៀនមុននេះ អ្នកស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវជួយការពារយើងពេញទី ។ គេទាំងបានផ្តិតមេដៃធ្វើញត្តិទាមទារកុំឱ្យមិត្តយើងខ្លះផ្លាស់ចេញពីស្រុកយើងនេះផងតែចំណង ប្រជាជនមិនសម្រេច គឺមកពីយើងមិនទាន់មានកម្លាំងគ្រប់គ្រាន់ធ្វើឱ្យស្តាប់យើង ។ ក្នុងភូមិ ក្នុងឃុំ ក្នុងស្រុក ក្នុងខេត្ត ក្នុងប្រទេស ក្នុងលោក កម្លាំងដែលធំជាងគេ គឺកម្លាំងសាមគ្គី ។ យើងគ្រូស្រទាប់ក្រោមតូចតាចដែលវេទនា ត្រូវចេះរកសាមគ្គីចងបាច់គ្នានៅគ្រប់ឃុំ គ្រប់ស្រុក ឡើងផ្តុំគ្នាធ្វើជាសមាគមគ្រូ ដើម្បីឈានទៅធ្វើសហពន្ធសមាគមគ្រូខ្មែរ នៅប្រទេសយើងទាំងមូល ។ យើងត្រូវចេះរួបរួមជាមួយអ្នកស្រុកម៉ែឪសិស្ស រិះរករបៀបបង្រៀនក្មេងឱ្យឆាប់ចេះ ហើយអប់រំវាឱ្យបានជាមនុស្សមួយល្អ ខ្ពើមអំពើអយុត្តិធម៌ ឱ្យចេះស្រឡាញ់ការហត្ថកម្ម ពលកម្ម ។ យើងត្រូវដុះឱ្យអស់កម្អែលអាណានិគមនិយមដែលនៅក្នុងសាលារៀន ។ យើងត្រូវឆ្លៀតប្រជុំគ្នាតែងក្បួនខ្នាតជាភាសាជាតិយើងឱ្យសិស្ស ឱ្យម៉ែឪសិស្ស ។ យើងមិនត្រូវគិតខុសដេកចាំសៀវភៅបារាំងពីប៉ារីស ពីព្រៃនគរ ពីលោកនេះ លោកនោះឬពីជំនួយអាមេរិចកាំងទេ ។ យើងត្រូវយល់ឱ្យជាក់ថាមានតែគ្រូចេះផ្តុំគ្នាទេ ដែលអាចកែប្រែការរៀនសូត្រឱ្យទៅតាមស្រុកឯករាជ្យ ។ ដោយហេតុនេះហើយ បានជាខ្ញុំមិនសូវគិតពីរឿងផ្លាស់ទៅណាសោះ តាមតែគេដាក់ចុះ តែលាក់បាំងអ្វីពិបាកតែដឹកឥវ៉ាន់ចុះឡើង រើម្តងៗ ខាតមិនតិចទេ ។ កុំអីខ្ញុំមិនរវល់ទោម្ទេញទេ គេដាក់ភូមិណាដាក់ចុះ ។ តាំងពីចូលកងមកខ្ញុំបានបង្រៀនក្មេងវិញ ហើយខ្ញុំបានឆ្លៀតប្រែសៀវភៅបានពីរក្បាលដែរ ។ ខ្ញុំគិតថាដល់ចុងឆ្នាំ ១៩៥៦នេះ រកខ្ចីលុយគេបោះផ្សាយហើយ ។

បងហាមបានស្ដាប់លោកគ្រូច័ន្ទគ្មានប្រែប្រួល ។ គាត់ចេះតែងក់ក្បាលថាត្រូវ ហើយៗ ។ គាត់បានកាត់ថា :

ពីរោះមែន ត្រូវមែន ម្លឹងហើយនៅតែខ្ចាតបានទៀត ។ ណេះយកតែមួយកែវ ពិសាលោកចាងហ្វាង ។

លោកគ្រូច័ន្ទបានយកតែលាងបំពង់កមើលជុំវិញឃើញលោកគ្រូថាន់ដេកគង ថ្ងាស ។ រួចគាត់បានតទៀតថា :

មានតែសាមគ្គីផ្គុំគ្នាដូចបានស្ដីរួចមកហើយនេះទេ ដែលអាចឱ្យយើងរួចពីក្ដីទុក្ខ សព្វថ្ងៃ ។ ខ្ញុំគ្មានឃើញអ្វីទៀតទេ មើលលោកគ្រូរ៉េតមានអ្វីថែមទៀតទេ ... ។

ខ្ញុំគិតដូចតែលោកគ្រូអីចឹង " លោកគ្រូរ៉េតឆ្លើយ" តែការអនុវត្តឱ្យបានដូចជា ពិបាកនៅកំពង់តាំងពីខ្ញុំទៅបង្រៀនប៉ុន្មានខែនេះ ឃើញគ្រូខ្លះនៅជាប់របៀបបុរាណ ច្រើន ហើយហ៊ានបង្អាក់ខ្ញុំកុំឱ្យខ្នះខ្នែងពេកម៉ាំៗ យកតែប្រាក់ខែបានហើយ ។

ចំណែកខ្ញុំវិញឃើញគ្រូច្រើនបានចម្រើន " លោកគ្រូច័ន្ទកាត់" កាលខ្ញុំទៅកំពង់ ស្ពឺឆ្នាំទៅ ធ្វើមេប្រយោគប្រឡងវិញ្ញាបនប័ត្រ ខ្ញុំបានជួបគ្រូ ៤-៥ នាក់មកពីក្រចេះ ពី កំពត ពីសៀមរាប ពីព្រៃវែង ពីតាខ្មៅ ។ យើងបានជជែកគ្នាសុទ្ធតែមានយោបល់ដូចគ្នា ទាំងអស់ ។ គ្រូខ្លះបានសន្យាថា ត្រឡប់ទៅកន្លែងខ្លួនវិញ គិតគូរប្រជុំគ្នា ធ្វើសមាគម សរសេរសៀវភៅ ។

- ខាងពាមក៏យើងគិតដែរ " លោកគ្រូសេនបានកាត់" តែអ្នកបានស្រួលខ្លួន មិនសូវរវល់ទេ ។ ហេតុនេះហើយ បានជាខ្ញុំច្រើនរត់មកជាមួយលោកគ្រូម៉េងវិញ ។

លោកគ្រូម៉េងបានឆ្លើយ :

នៅស្រុកម៉ាស៊ីនស្រូវ ឥឡូវមានគ្រូជិត ១០០ នាក់ ។ យើងមានគំនិតដូចគ្នា ក្នុង ការបង្កើតបណ្ណាល័យមួយទិញសៀវភៅឱ្យប្រជាជនវិញ ។ យើងសង្ឃឹមថាមិនជាយូរ ប៉ុន្មានទេ យើងមុខជាផ្គុំគ្នាធ្វើផ្នែកសមាគមគ្រូបាន ... ។

យប់កាន់តែជ្រៅវោហារកាន់តែខ្សោយ ។ ខ្លះដេកគងថ្ងាស ខ្លះស្ងាប ។ ឃើញដូចនេះ លោកគ្រូម៉េងបានបញ្ចប់ថា ៖ ការជួបជុំនេះមិនឥតប្រយោជន៍ទេ យើងបានផ្លាស់ប្តូរគំនិតគ្នា ហើយបានមូលមតិគ្នាស្ទើរទាំងស្រុង ។ យើងត្រូវខំកែប្រែការរៀនសូត្រយើង ... ។

បន្ទាប់មកលោកគ្រូមួយម្តងៗ បានចេញ ខ្លះជិះកង់ ខ្លះដើរទៅផ្ទះតែរៀងខ្លួន ឯចំណែកលោកគ្រូវ៉ាត និងលោកគ្រូរ៉េតមិនបានទៅវិញទេ គាត់នៅសំណាក់យប់នេះជាមួយបងហាម ។

ចប់

បោះពុម្ពផ្សាយឡើងវិញលើកទី ៣
ដោយគ្រឹះស្ថានបោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ
នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
ព.ស ២៥៥៩ គ.ស ២០១៥